

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у серпні 2022 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

**День Незалежності України
і День Державного Прапора України**

З нагоди 31-ї річниці незалежності України закордонні державні діячі, очільники міністерств, діячі культури, військові, журналісти, громадські активісти і представники української діаспори були удостоєні високих державних нагород. Загалом нагороджено 110 осіб. Зокрема прем'єр-міністр Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії Борис Джонсон отримав орден Свободи за визначні особисті заслуги у зміцненні українсько-британського міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України. За значні особисті заслуги у зміцненні міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий внесок у популяризацію Української держави у світі також нагороджені: державний секретар США Ентоні Блінкен, президентка і віцепрезидент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн і Жозеп Боррель, президент Європейської Ради Шарль Мішель, президентка Європарламенту Роберта Мецола, віцепрем'єр-міністр, міністр закордонних справ Нідерландів Вопке Гукстру, голова Ради міністрів Італійської Республіки Маріо Драгі, віцепрем'єр-міністр, міністр культури та національної спадщини Польщі Пйотр Глинський, міністри культури Литви і Словаччини Сімонас Кайріс і Наталія Міланова, міністри закордонних справ Японії і Республіки Гватемала Йошімасу Хаяші та Букаро Флорес, депутат Конгресу Мексиканських Сполучених Штатів, член групи дружби «Мексика – Україна» Саломон Черторівські Волденберг тощо. Серед нагороджених також чимало представників культурної сфери: письменниця Енн Епплбом (США) – орден княгині Ольги II ступеня; акторка і продюсерка Джессіка Честейн (США) – орден княгині Ольги III ступеня; кінодіячі Шон Пенн, Бен Стіллер, Лієв Шрайбер (США, став амбасадором глобальної ініціативи з підтримки України «United24» у напрямі «Медична допомога»), генеральний директор Каннського міжнародного кінофестивалю Тьєррі Фремо (Франція), генеральний директор Метрополітен-опери у Нью-Йорку Петер Гелб (США), музиканти легендарного гурту «U2» Пол Девід Г'юсон і Девід

Гоуелл Еванс (Ірландія), музиканти гурту «Imagine Dragons» Ден Рейнольдс, Вейн Сермон, Бен Маккі, Ден Платцман і їхній менеджер Мак Рейнольдс (США, амбасадори «United24» у популяризації напрямку «Медична допомога»), дизайнер Демна Гвасалія (Грузія, амбасадор «United24» у напрямі «Відбудова України») – орден «За заслуги» III ступеня. З-поміж закордонних українців відзначено: голову Комісії Світового Конгресу Українців (СКУ) з прав людини Бориса Вжесневського (Канада) – орденом князя Ярослава Мудрого IV ступеня; виконавчу директорку СКУ Сою Соутус (США) – орденом княгині Ольги II ступеня; голову Української асоціації «Єдність» Вікторію Петровську (Угорщина) – орденом княгині Ольги III ступеня; президента Конгресу Українців Канади Олександрю Хичій, президентів неприбуткових організацій «United Help Ukraine», «Разом» і «US Ukrainian Activists» Марину Байдюк, Дору Хомяк і Надію Шапоринську, голову громадської організації «Ukrainian American House» Володимира Скоця (США) – орденом «За заслуги» III ступеня; президента громадської асоціації закордонних українців «Майдан Малага» Мар'яну Касів (Іспанія) – медаллю «За врятоване життя»; голову Українського товариства взаємодопомоги в Стамбулі Тетяну Фецан і заступницю голови Українського культурного товариства Алію Усенову (Туреччина) – медаллю «За працю і звитягу».

У День Незалежності України на підтримку наших захисників у Львівській національній філармонії з концертом виступила грузинська співачка Ніно Катамадзе. Супровід співачці склав Академічний симфонічний оркестр «INSO-Львів» під керівництвом композитора, Посла доброї волі в ЮНІСЕФ від Грузії Ніколоза Рачвелі. Під час концерту, зокрема, відбулася українська прем'єра твору маестро «Reverence to Ukraine». Усі кошти з продажу квитків передадуть на допомогу ЗСУ. А 26 серпня у Рівному в рамках фестивалю *ART JAZZ* Ніно Катамадзе дала концерт на підтримку ЗСУ та потерпілих від російської агресії.

За кордоном

24 серпня пройшла акція *The Free World Gathering*, яка об'єднала закордонних українців та друзів нашої держави у 82-х країнах. Її учасники вийшли на головні площі своїх міст та утворили живі ланцюги – символ єднання людей вільного світу. Таким чином організатори хотіли згуртувати міжнародну спільноту навколо України й показати, що свобода – наша спільна найвища цінність. Акція охопила міста США, Канади, Перу, Нідерландів, Німеччини, Франції, Португалії, Іспанії, Італії, Греції, Кіпру, Швейцарії, Австрії, Чехії, Польщі, Латвії, Естонії, Болгарії, Румунії, Чорногорії, Північної Македонії, Албанії, Туреччини, ОАЕ, Гани та інших країн. Також до Дня Незалежності України у 25-ти країнах світу пройшла кампанія *#IndependenceInMyHeart*.

Понад 5 тисяч українців встановили світовий рекорд «Наймасовіше одночасне виконання Державного Гімну України у 50-ти країнах». До ініціативи долучилися українські посольства та громади США, Канади, Франції, Бельгії, Данії, Нідерландів, Португалії, Італії, Греції, Польщі, Молдови, Грузії, Туреччини, ОАЕ, Алжиру, Киргизстану, Малайзії тощо. Подія мала на меті привітати наших громадян із Днем Незалежності, консолідувати українців по всьому світу та привернути увагу до України, закликати світ допомогти нашій країні та ЗСУ у різних формах.

У Нью-Йорку перехрестя на Брайтоні офіційно отримало співназву «Український шлях». Найменування символічно завершилося в День Незалежності України. Того ж дня у Центральному парку було розгорнуто синьо-жовтий прапор розміром 60 на 40 метрів, який є найбільшим у світі та з 2012 року мандрує різними містами нашої країни та закордону. Напередодні мер Нью-Йорка Ерік Адамс проголосив 23 серпня Днем української спадщини. 20 серпня Український конгресивний комітет Америки організував святковий концерт «Ukraine Forever» у Чикаго. А 28 серпня проведено Парад Українського села у Пармі (штат Огайо). У різних містах США також пройшли різноманітні кампанії на підтримку України. Зокрема 23 серпня у Нью-Йорку, Бостоні, Остіні та Сан-Антоніо проведено акцію *#sparkofcourage* у пам'ять про тих, хто відстоює незалежність нашої держави.

Прем'єр-міністр Канади записав відеозвернення до українців з нагоди Дня Незалежності. На знак солідарності з нашою країною пам'ятки та визначні місця Канади засяяли українськими національними кольорами: Дзвіниця парламенту Канади в Оттаві, телевежа Сі-Ен Тауер в Торонто, Калгарська оглядова вежа, Ніагарський водоспад тощо. Також в різних містах країни було організовано різноманітні культурні заходи. 23 серпня відділ Конгресу Українців Канади в Едмонтоні (провінція Альберта) організував благодійний концерт для допомоги ЗСУ, в якому взяли участь депутати парламенту Канади та міської ради Едмонтоні. А 30 серпня у містечку Ламонт відзначили День Незалежності України та 130-ту річницю поселення українців у провінції Альберта. 24 серпня в Торонто відбувся попередній перегляд мультимедійної виставки «Україна: земля хоробрих». Українська громада Ванкувера та активісти з *Ukrainian Canadian Advocacy Group* створили інформаційний проєкт, присвячений українцям на окупованих територіях. Серія плакатів розповідає про злочини РФ проти українського народу: знущання над полоненими, створення фільтраційних таборів, викрадення активістів, депортацію українських дітей, гуманітарну катастрофу та багато інших.

Прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон привітав українців з 31-ю річницею відновлення незалежності, запевнивши, що Британія підтримуватиме нашу країну стільки, скільки буде необхідно. До того ж офіційну резиденцію британського прем'єр-міністра на Даунінг-стріт прикрасили квітковою композицією у синьо-жовтих кольорах. Нашу країну також привітала Надзвичайний і Повноважний Посол Великої Британії в Україні Мелінда Сіммонс. Вона записала звернення повністю українською мовою і з притаманною для британців іронією – на словах про захоплення українцями, які навіть у такі складні часи зберігають почуття гумору та щодня народжують нові символи свого опору, дипломат долучила до жовто-блакитного букета квітку бавовни. Своєю чергою Міністерство оборони Великої Британії привітало українців з головним державним святом хітом гурту *Kalush Orchestra* «Стефанія» у виконанні Оркестру Шотландської гвардії (є частиною королівського військового оркестру *Royal Corps of Army Music*). А українці сполученого королівства організували 28 серпня у передмісті Лондона, містечку Твікенгем, благодійний фестиваль, кошти з якого будуть передані на потреби ЗСУ. Представлена концертна програма мала на меті популяризувати українську пісню та мистецтво.

У Брюсселі з нагоди відзначення 31-річчя незалежності нашої держави Посольство України в Бельгії та представництва України при Європейському Союзі

та НАТО організували спеціальний день – «Stand for freedom». У програмі: святкова літургія в Соборі Святих Михаїла і Гудули; одягання скульптури «Пісяючого хлопчика» в традиційне українське вбрання; розгортання 30-метрового українського прапора на площі Гран-Плас, в якому взяли участь президентка та віцепрезидент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн і Маргарітис Схінас, мер Брюсселя Філіп Клоуз, євродипломати та українська громада; пікнік і серія концертів. Святкування завершилося підсвічуванням будівель європейських інституцій в українських кольорах.

День Незалежності України масштабно відзначили у Польщі. Традиційно українські дипломати, представники громади та духівництва поклали квіти до двох пам'ятників воїнам Армії Української Народної Республіки на Вольському православному цвинтарі у Варшаві, а також до пам'ятної дошки борцям за Європейську Україну, що на будівлі українського посольства. Крім того, у Варшаві цього дня пройшла акція, яка зібрала понад 20 тисяч осіб. Вона розпочалася із відеопривітань від президентів обох країн Анджея Дуди та В. Зеленського, а також Надзвичайного і Повноважного Посла України у Польщі В. Зварича. Зі сцени українців привітали мер Варшави Рафал Тшасковський, польські депутати та активісти, організатори акції – представники громадських організацій «Євромайдан-Варшава», «Український дім», «Об'єднання українців у Польщі». Також до заходу долучилися українські виконавиці М. Круть та І. Іщенко й польські гурти *Taraka* і *I331*. 23 серпня у Кракові було організовано вечір поезії «Свобода, любов і війна». У Вроцлаві святкова програма складалася з молебня у Соборі Воздвиження Чесного Хреста, урочистого підняття прапора України біля Генерального консульства, Маршу Незалежності та фестивалю *SKOVORODA FEST 2022*, темою якого стала польсько-українська солідарність. У Гданську відбувся Марш Свободи та святковий концерт українських виконавців. Також до Дня Незалежності 19–24 серпня в 11-ти містах Польщі пройшли акції «Серце для України», мета яких – висловлення подяки польському народові за підтримку України у війні. Ще одним знаком подяки полякам став «Ультрамарафон вдячності» протяжністю у 800 км, який розпочався у Києві та фінішував 24 серпня у Варшаві.

Посольство України в Чехії, Українська ініціатива у Чеській Республіці та Будинки національних меншин в Празі організували 24 серпня у чеській столиці мітинг на підтримку нашої країни та концерт Свободи. Під час заходу виступили українські співочі та танцювальні колективи, які діють в Празі, а також талановиті діти, які були вимушені покинути Україну через війну. Святкування завершив виступ гурту «Танок на майдані Конго» з програмою «Війна світів», під час якого проходив збір коштів на потреби Збройних сил України. Паралельно на Вацлавській площі відбувся мітинг-реквієм на підтримку ЗСУ, учасники якого вшанували загиблих героїв хвилиною мовчання і закликали світ змусити державу-агресора забезпечувати права українських полонених. Також за підтримки посольства нещодавно створена Українсько-чеська торговельна палата організувала до Дня незалежності благодійний аукціон, завдяки якому вдалось зібрати 560 тис. крон. З вітальним словом перед учасниками аукціону, зокрема, виступили прем'єр-міністр Чехії Петр Фіала та Тимчасовий повірений у справах України в Чеській Республіці В. Усатий. Крім того, 24 серпня за участі В. Усатого, директора *Dentsu Creative* Радима Каменіка та депутата мерії Праги Яна Хабра було урочисто відк-

рито інтерактивний проєкт «Flowers of Hope», реалізований на підтримку ініціативи президента України В. Зеленського «United24». На 11 різних локаціях в центрі Праги можна перерахувати кошти на спеціальний рахунок «United24», віртуально посадивши в українському полі насінину соняшника. Тимчасом на центральній площі міста Брно пройшов український ярмарок, який запропонував відвідувачам національні страви, книги, сувеніри.

Президент Франції Еммануель Макрон привітав нашу країну зі святом у відеозверненні, наголосив, що українці можуть бути гордими за цей 31 рік незалежності, та насамкінець запевнив українською мовою: «Ми на вашому боці. Так буде і надалі». В ознаменування підтримки України 24 серпня Єгипетський обеліск на площі Згоди в Парижі підсвітили синьо-жовтими кольорами.

Центральною подією святкування Дня Незалежності України у Берліні став марш «Український парад свободи» – понад 7 тисяч осіб пройшли від площі Брайтшайдплац до Бранденбурзьких воріт. У столиці Німеччини також провели Молитву за мир у Меморіальній церкві міста; виступ українських учасників Дипломатичного хору Берліна в рамках Фестивалю «Українське культурне літо в Берліні»; благодійний концерт «Доброго вечора, ми з України» за участі українських виконавців О. Пономарьова, С. Бабкіна, *DZIDZIO*, *Kola*, гуртів *Probass&Hardi* та *Kalush Orchestra* та ін.; вернісаж дитячих картин «Мирне небо для України», показ фільму «Мої думки тихі» А. Лукіча. Демонстрації з нагоди свята також організували у Мюнхені та Ерфурті.

20 серпня за сприяння Посольства України в Республіці Австрія Громадське об'єднання *MRIJA* провело у центрі Відня фестиваль з нагоди 31-ї річниці Незалежності України – «Симфонія свободи». З вітальною промовою до присутніх звернулися Надзвичайний і Повноважний Посол України в Австрії В. Химинець, віцебургмістр Крістоф Відеркер координатор з питань тимчасово переміщених осіб з України Андреас Ахрайнер. У фестивалійній програмі виступили оперна діва Зоряна Кушплер, яка є голосом українців у Відні, Молодіжний академічний симфонічний оркестр «Слобожанський» з Харкова під керівництвом Юрека Дибаля (Польща), чемпіони світу з бальних танців І. Кобьок та В. Каліщук. Особливою частиною дійства став танцювальний перформанс 120-ти українців від О. Шоптенко під музичний супровід «Мелодії» М. Скорика довкола чотириметрової української ляльки-мотанки. Складовою фестивалю також став показ української моди. 24 серпня українське посольство запросило на спільну молитву за Україну у соборі Святого Стефана у Відні. Також там відбувся театралізовано-поетично-вокально-хореографічний перформанс «Борітеся – поборете, вам Бог помагає». Тимчасом у Лінці пройшла акція пам'яті за загиблими на війні, прем'єра фільму «Маріуполь. Невтрачена надія» М. Литвинова, концерт, хода миру та молитва. А у центрі Зальцбурга працював благодійний ярмарок із живою музикою та майстер-класами.

До Дня Незалежності України у Женеві та Вінтертурі було організовано акцію «Ланцюг Єдності». А в Лугано 24 серпня з благодійним концертом виступив з. а. України, скрипаль В. Попадюк. Захід підтримали Посольство Швейцарії в Україні та муніципалітет міста.

Президент Литовської Республіки Гітанас Науседа з дружиною Діаною стали почесними гостями святкування Дня Незалежності України, яке відбулося 24

серпня в Українському центрі Вільнюса. Святкова програма включала виступи талановитих дітей, виставку та ярмарок виробів ручної роботи й дегустацію українського борщу. Того ж дня у столиці Литви завдяки зусиллям *Всеукраїнської асоціації музичних подій UAME*, київського електронного дуету *ARTBAT* та промогрупи *SVET* відбувся рейв. Під час заходу вдалося зібрати понад 1 мільйон гривень для благодійної ініціативи *Music Saves UA*, яка займається евакуацією людей із лінії фронту і гуманітарною допомогою постраждалим від війни українцям. Яскравою подією відзначення головного державного свята України став також перформанс литовської балерини Інги Бріазколовате, яка виконала «Танець свободи» на стіні покинутого вільнюського Будинку москви, який передали нашій державі. На початку місяця цю будівлю прикрасив мурал із зображенням українки, створений командою художників з Литви, Естонії та України на основі світлина запорізької фотографки О. Титаренко.

З нагоди свята Посольство України в Естонії провело низку заходів. Їх відкрило зібрання в Українському культурному центрі Таллінна на честь відзначення Дня Незалежності України та Дня відновлення незалежності Естонської Республіки, яке 21 серпня організував Конгрес українців Естонії. У рамках заходу відбувся концерт творчих колективів місцевих українських громад. 24 серпня біля Президентського палацу в столиці Естонії відбулася урочиста церемонія підняття Державного Прапора України за участі президента Естонської Республіки Алара Каріса. Музичною складовою урочистостей стало виконання Гімну України, гімну Січових стрільців та «Молитви за Україну» Академічним камерним хором «Хрещатик» та українсько-естонським співаком Русланом Трочинським. Того ж дня в центрі Таллінна, на площі України, відбулася церемонія висадження клена з нашої країни як символу українсько-естонської дружби. У церемонії взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол України в Естонській Республіці М. Беца, Міністр закордонних справ Естонії Урмас Рейнсалу, голова міських зборів Таллінна Євген Осинівський, а також керівництво та представники місцевого самоврядування столичного району Кесклін та українських громадських організацій Естонії.

У Ризі (Латвія) в рамках відзначення Дня Незалежності України 26 серпня було проведено концерт українського піаніста-віртуоза А. Нікуліна, а 27 серпня – благодійний фестиваль українських короткометражних комедій «Smile, Ukrainian!». До підбірки увійшли стрічки М. Курочкіна О. Онуфрієва, І. Шохи тощо. Після перегляду глядачі мали можливість поспілкуватися з творцями фільмів завдяки прямому включенню з України.

20 серпня Український театр Фінляндії спільно з Товариством українців у Фінляндії за підтримки українського посольства організував у Гельсінкі, в культурному центрі *Malmitalo*, День українського мистецтва, присвячений Дню Незалежності України. У програмі відбувся показ вистави від українських акторів Р. Зюбіної та О. Коркушка «Це все вона, або *Game over*» за п'єсою А. Іванова та благодійний концерт «Живи» на користь постраждалих від російської агресії українських дітей. У концерті взяли участь співачка Ж. Боднарук, солістка Сілезької опери С. Калініченко, бандуристка І. Лісняк та ін.

До Дня Незалежності України будівля Міністерства закордонних справ Ірландії засяяла у кольорах українського прапора. А українська діаспора провела 24

серпня у Дубліні парад, організований *Ukrainian Action in Ireland*. Також упродовж усього серпня в Ірландії тривала акція *#YellowForUkraine*, щоб показати підтримку Україні й українцям.

У Тирані, в Національному історичному музеї, у День Незалежності України відбулося відкриття благодійного проєкту-фотовиставки «Хроніки російського вторгнення в Україну: Початок» авторства Макса Левіна, який загинув від рук російських загарбників у березні цього року. Захід розпочався з акції *#TheFreeWorldGathering*, до якої долучилися представники албанського політикуму, іноземного дипломатичного корпусу та української громади.

З нагоди 31-ї річниці відновлення незалежності України та національного свята Бразилії – Дня української громади – дев'ятий рік поспіль Посольство України в Бразилії спільно з Архідієцезією м. Ріо-де-Жанейро підсвітило синьо-жовтими кольорами одне з семи чудес світу – пам'ятник Христу-Спасителю. Також до обох пам'ятних дат 24 серпня українське посольство презентувало перший у Бразилії україномовний аудіогід, який запрацював у Музеї імміграції штату Сан-Паулу в рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської з впровадження україномовних аудіогідів у визначних місцях та провідних музеях світу. Знакові свята також відзначили українці Куритиби: святкування відбулося 21 серпня у Меморіалі української імміграції в парку Тінгуї за участі президента Українсько-бразильської центральної репрезентації Вітторіо Соротюка, Генерального консула України в Куритибі Маріано Чайковського, президента Українського товариства Бразилії Феліпе Орестена та президента Полтавського клубу Карлоса Вальдіра Хенце. Перед велелюдним зібранням виступили місцеві українські фольклорні колективи «Барвінок» та «Полтава».

Загальні питання

В Україні

23 серпня у Києві в онлайн-форматі відбувся другий саміт Кримської платформи. Це ініційований Україною у 2021 році міжнародний координаційний механізм для повернення питання Криму до порядку денного, захисту прав людини в Криму та сприяння деокупації півострова, зміцнення європейської та глобальної безпеки. Цьогоріч у заході взяли участь 59 представників іноземних держав і міжнародних організацій. Серед них – лідери європейських країн, США, Азії, Латинської Америки й Африки, а також Єврокомісії та Ради Європи, НАТО та Меджлису кримськотатарського народу. Цьогоріч до «Кримської платформи» приєдналися Ліхтенштейн, Андорра, Боснія та Герцеговина, Гватемала, Беліз, Сурінам, Антигуа і Барбуда, Конго, Ліберія, Нігер, а також Організація американських держав. Особисто прибув на захід президент Польщі Анджей Дуда.

21 серпня у Києві стартувала Всеукраїнська комунікаційна кампанія Європейського Союзу «Разом ми – Європа», спрямована на підвищення обізнаності українців про всебічну підтримку, солідарність та допомогу ЄС, яку вже надано Україні під час війни і яка триватиме надалі. Вона включатиме освітні, культурні та мистецькі заходи. Кампанія фінансується ЄС і реалізується у партнерстві з Урядом України. У рамках презентації відкрито однойменну мобільну виставку під Аркою Свободи українського народу, у якій наші ілюстратори представили свій погляд на війну та на допомогу Україні з боку ЄС. У церемонії відкриття взя-

ли участь голова Представництва ЄС в Україні Матті Маасікас і віцепрем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішина.

24 серпня Міністерство культури та інформаційної політики України долучилося до соціальної ініціативи «Пліч-о-пліч», яка реалізується за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) та обласних державних адміністрацій. Проєкт збирає та поширює історії про єдність та взаємодопомогу переселенців і жителів заходу України під час війни. Ціль проєкту – зблизити українців та довести, що у спільній боротьбі за перемогу найважливіше бути єдиними та стояти пліч-о-пліч.

1 серпня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко провів онлайн-зустріч із помічницею державного секретаря США з питань освіти та культури Лі Саттерфілд та її командою. Сторони обговорили посилення співпраці у трьох напрямках: збереження культурної спадщини України, підтримка українських митців і підтримка українських медіа та протидії дезінформації з боку росії. Підсумком зустрічі стала домовленість про створення двосторонніх робочих груп між Державним департаментом США і Міністерством культури та інформаційної політики України з усіх трьох зазначених напрямів для поглибленої та ефективною співпраці. А 2 серпня у Києві відбулася зустріч команди Міністерства культури та інформаційної політики України на чолі з О. Ткаченком із Надзвичайним і Повноважним Послом США в Україні Бріджит Брінк та її командою. Під час зустрічі учасники ґрунтовно розглянули ті ж напрями співпраці. Зокрема обговорили проєкт «Інформаційний Рамштайн», який, на думку українського міністра, покликаний стати майданчиком для обговорення нових інформаційних викликів воєнного часу та покласти початок єдиного інформаційного фронту країн-союзників.

За кордоном

Україна була представлена на Единбурзькому міжнародному культурному саміті, який 26–28 серпня проходив у будівлі парламенту Шотландії. Це закрита подія за участі міністрів культури та ключових фахівців сфери культури з усього світу. Український інститут та Британська Рада у співпраці з керівництвом саміту та у рамках Сезону культури Велика Британія / Україна організували українську програму «Культура та свобода», яка була суголосною із цінностями форуму. У своєму відеозверненні до саміту прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон згадав і нашу країну. Він зазначив, що нині світ став свідком непростимих актів культурного вандалізму в Україні та додав, що Велика Британія надасть фінансову допомогу на заходи у сфері охорони культурного надбання нашої держави. У офіційному відкритті події взяли участь українська письменниця О. Забужко, яка виступила з промовою, і бандуристка М. Круть. Під час саміту відбулася низка подій, присвячених Україні, повоєнному відновленню сфери культури та потребі переосмислити сучасний світовий порядок. Зокрема на пленарній сесії онлайн виступив міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. Він подякував за постійну підтримку нашим друзям та закликав світ об'єднатись, щоб надати допомогу українським діячам культури та медіа. Тимчасом у сесії «Діалог культурного лідерства» Україну представили генеральний директор Національно-

го музею Революції Гідності І. Пошивайло; генеральна директорка Мистецького арсеналу О. Островська; засновниця платформи культурних ініціатив ІЗОЛЯЦІЯ Л. Михайлова; співзасновник Харківської школи архітектури О. Дроздов; культурна критикиня та редакторка А. Платонова; директорка Центру міської історії С. Дяк. Вони поділилися досвідом, який пережили їхні інституції з початку повномасштабного вторгнення, баченням відновлення музейної, архітектурної та культурної спадщини України, а також як у цьому можуть допомогти. Своєю чергою генеральний директор Українського інституту В. Шейко взяв участь у події, яка відкрила нову серію публічних подій саміту «Наживо з Культурного Саміту» та проходила в соціальних мережах *YouTube*, *Facebook* і *Twitter* (*#CultureSummitLive*).

Міністерство культури та інформаційної політики України разом із найбільшим у світі комунікаційно-рекламним холдингом *WPP* (Велика Британія) запустили проєкт «*Advantage Ukraine*» із залучення інвестицій в українську економіку. 24 серпня вийшов перший тизер кампанії, а у Великій Британії, США й Німеччині з'явилися перші банери та повідомлення про проєкт у західних ЗМІ. Для промоції ініціативи було залучено найкращі медіа й діджитал-ресурси, а також запрошено *CEO* провідних компаній у ролі облич проєкту та перших інвесторів.

29 серпня в рамках візиту до Німеччини міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко провів у Берліні низку зустрічей із німецькими політиками та управлінцями: державним міністром з питань культури та ЗМІ ФРН Клаудією Рот, державними міністрами закордонних справ ФРН Тобіасом Лінднером і Катею Койль, заступником керівника Комітету з питань культури та медіа Бундестагу ФРН Марком Вандервітцом. Усі зустрічі стосувались підтримки України, зокрема у сфері культури та інформаційної політики. Йшлося про нагальні потреби в 250 млн євро на консервацію зруйнованих та пошкоджених будівель, захист колекцій і об'єктів культурної спадщини, гранти на мистецьку діяльність діячів культури в Україні, підтримку книговидання, медіа та кіно. Наразі фінансова підтримка з боку Німеччини складає близько 20 млн євро. Також О. Ткаченко зазначив, що розраховує на допомогу Німеччини в об'єднанні зусиль із колегами з *G7* стосовно протидії дезінформації у форматі «Інформаційного Рамштайну». Окрім офіційної частини, український міністр разом із Клаудією Рот і Катею Койль відвідав Академію Баренбойма-Саїда, де навчаються талановиті стипендіати-музиканти з України. Вони виконали для гостей відомі музичні твори М. Лисенка та І. Бондаренка.

30 серпня у штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі відбулась зустріч О. Ткаченка з генеральним директором організації Одрі Азуле та її заступником з питань культури Ернесто Оттоне. Сторони домовилися про поглиблені заходи співпраці та підписали Лист про наміри. Зокрема пріоритетними сферами співпраці визначено моніторинг, оцінку та документування збитків культурної спадщини України, її реконструкцію та відновлення, відродження інституційної спроможності закладів культури та культурної освіти, зміцнення культурних і креативних індустрій в Україні, а також цифрову трансформацію в управлінні культурною спадщиною, розвиток цифрової інфраструктури тощо. Задля відновлення культурного сектору України Одрі Азуле запропонувала підтримку у створенні Культурного центру ЮНЕСКО у Львові. Комітету всесвітньої спадщини також буде

запропоновано включити об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО у Києві та Львові до списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою. Крім того, учасники обговорили прискорене внесення історичного центру Одеси до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та конкретні кроки допомоги щодо ліквідації впливу війни на культурні заклади міста. Організація, зокрема, профінансує відновлення Одеського художнього музею та Одеського музею сучасного мистецтва. Також підтримає оцифрування близько 1000 витворів мистецтва в Одесі й документальної колекції Державного архіву Одеси шляхом надання установі відповідного обладнання. Заразом Одеській військовій державній обласній адміністрації буде передано устаткування для захисту культурних об'єктів на місцях: захисні панелі, мішки з піском, вогнегасники, вогнетривкі тканини та протигази.

Також 30 серпня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко зустрівся у Парижі з міністеркою культури Французької Республіки Рімою Абдул-Малак. На зустрічі йшлося про конкретну допомогу Україні в сфері збереження культурної спадщини, підтримку українських митців, артистів, медійників та кінематографістів, які залишаються працювати вдома під час війни. Учасники домовились про конкретний спільний план дій, спрямований на допомогу українцям. Зокрема найближчим часом у Франції відбудеться низка культурних акцій за участі українських митців.

31 серпня міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко провів у Варшаві зустріч із віцепрем'єром, міністром культури та національної спадщини Польщі Пйотром Глинським. На ній йшлося про підтримку зусиль України на міжнародній арені, особливо у сфері медіа та охорони спадщини, а також про спільні мистецькі проекти. Серед іншого високопосадовці обговорили діяльність Польського культурного допоміжного центру в Україні та можливості його використання для надання допомоги, необхідної для захисту українських пам'яток та закладів культури перед майбутнім зимовим сезоном у зв'язку з руйнуваннями, спричиненими військовими діями.

1 серпня, у 78-му річницю початку Варшавського повстання, у столиці Польщі відкрито фотовиставку «Варшава – Маріуполь: міста руїн, міста боротьби, міста надії», мета якої – порівняти злочини нацистів в роки Другої світової війни і росіян в Україні у 2022 році. У відкритті заходу взяли участь президент Польщі Анджей Дуда, віцемаршалок Сейму Польщі Малгожата Госевська, дипломати різних країн, представники ЗМІ. Світлини для експозиції, зокрема, надало Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ». Організатори планують показати виставку в усіх 16-ти воєводських містах, а згодом і за кордоном. Також з липня у Варшаві та головних містах країни триває виставка «Мамо, я не хочу війни», яку було реалізовано Національним архівом Польщі та українською благодійною ініціативою «Мамо, я бачу війну» у рамках польсько-українського проекту «1939–45 Польща / 2022 Україна». У експозиції представлено малюнки польських дітей часів Другої світової війни, що зберігаються у Архіві нових актів у Варшаві, та сучасні малюнки українських дітей.

З 22 серпня по 15 вересня на Георг-Гросс-Плац у Берліні проходив українсько-німецький культурно-просвітницький захід «Заповіт Бучі». Його центральним символом став згорілий автомобіль, в якому загинули чотири жінки, які хотіли втекти з Бучі і були вбиті росіянами. Мета проекту – привернути увагу німецького

та європейського суспільства до подій в Україні, правдиво розповісти про наслідки російського вторгнення. У відкритті заходу взяли участь радник берлінського округу Шарлоттенбург-Вільмерсдорф, на території якого відбувалась акція, – Олівер Шруоффенегер та експосол України в Німеччині А. Мельник. Ініціювали та презентували проєкт. А. Раднюк і Р. Семенишин-Бреску.

З 4 по 16 серпня у центральній галереї «Binnenhofzaal» у Гаазі діяла фотовиставка «Україна. Після вторгнення», на якій було представлено світлини українських фотографів, що засвідчують жахливі наслідки російського повномасштабного вторгнення. Також транслювалося відео, в якому постраждали від російської агресії українці з Бучі, Гостомеля, Маріуполя та Мангуша розповіли про фільтраційні заходи, насильницькі викрадення, катування та обстріли. Виставку організовано командою Медійної ініціативи за права людини разом із нідерландською фундацією *Get Together For Ukraine*. На відкритті з промовою виступив Надзвичайний і Повноважний Посол України в Нідерландах М. Кононенко.

6 серпня в муніципалітеті Аленкер відбулось урочисте відкриття Українського культурного центру в рамках заходу *Tertúlia Intercultural – Ucrânia*. Захід був організований мерією муніципалітету Аленкер та відбувся за участі мера муніципалітету Педро Фолгадо, представниці державного секретаря з питань рівності та міграції Телми Кріштіни Фелізарду Геррейру, Надзвичайного та Повноважного Посла України у Португалії І. Огнівець, голови Асоціації українців Португалії «Собор» Олега Гуцька та інших гостей.

3 серпня Посольство України в Чорногорії разом із Українською асоціацією «Добра справа» відкрили у Подгориці Український центр – перший у цій країні. А завдяки об'єднаним зусиллям асоціації «Добра Справа» та німецького благодійного фонду *Help 11* серпня Український центр запрацював також у Херцег-Нові. Осередки поєднуюватимуть функції кризового штабу для надання всебічної підтримки й допомоги українцям, які опинилися в Чорногорії через російську агресію проти України, а також культурно-освітньої платформи для українських дітей та дорослих.

До Дня Незалежності України у столиці Казахстану 24 серпня відбулося урочисте відкриття Українського дому. Подію ініціювала дружина Надзвичайного і Повноважного Посла України в Казахстані О. Врублевська. Оновлений культурно-інформаційний центр стане осередком української культури та запропонує різноманітні майстер-класи та лекції для дітей та дорослих.

Міжнародна підтримка України

В Україні

15 серпня голлівудський актор, режисер і сценарист з українським корінням Лієв Шрайбер (США) удруге відвідав Україну як амбасадор благодійної фандрайзингової платформи «United24». Зірка також підтримує проєкт психологічної допомоги українцям – *Ukraine Needs You*. Разом зі ще одним амбасадором ініціативи – футболістом А. Шевченком – він зустрівся з президентом України В. Зеленським, щоб обговорити проміжні результати платформи «United 24» та запуск молодіжної програми, першими учасниками якої стануть діти Шевченка та Шрайбера. Амбасадори також відвідали Бучу та Бородянку. Принагідно додаю, що американський гурт *Imagine Dragons*, який став у липні амбасадором платфо-

рми, підтримав проєкт «24 000 друзів України». Група виставила на розіграш гітару з автографами учасників за донат на «United24». Мета акції – зібрати кошти на карети швидкої допомоги для України. Також на музичному сервісі *Spotify* (Швеція) з'явився офіційний український плейліст «UNITED24: Music for Ukraine» зі 100 композицій. Добірка містить як українську музику, так і твори іноземних виконавців, які підтримують Україну.

Власне, цього місяця нашу країну відвідала низка кіномитців зі США. 12 серпня на запрошення Офісу Президента та Держкіно України до Києва приїхали режисер Абель Феррара, оператор Шон Прайс Вільямс та режисер другого плану Філіп Джерард Нельсон. Абель Феррара запропонував колегам зняти фільм про російську агресію в Україні. Кінодіячі відвідали міста Київщини, які найбільше постраждали під час тимчасової російської окупації. А 7 серпня у Києві побувала акторка та продюсерка Джессіка Честейн. Зірка відвідала дитячу лікарню «Охматдит», а також Ірпінь. У закритому форматі Джесіка Честейн провела зустріч із президентом України В. Зеленським та головою ОП А. Єрмаком. Своєю чергою американський телеведучий, актор, письменник і продюсер Джиммі Феллон під час телефонної розмови з В. Зеленським висловив своє бажання допомогти Україні в інформаційній боротьбі проти російської дезінформації.

9 серпня фотограф-документаліст Джайлс Дьюлей (Велика Британія) приїхав у Львів, щоб підтримати українців, які мужньо боронять свою землю. Він також став амбасадором національного реабілітаційного центру «Незламні». Дьюлей зробив світлини пацієнтів Першого медоб'єднання Львова – дорослих та дітей, які постраждали від війни. У жовтні зроблені фото буде представлено в Катарі на саміті *WISH 2022* (це глобальна платформа, що збирає найвпливовіших у світі науковців, підприємців та політиків, аби шукати шляхи розв'язання проблем в охороні здоров'я).

Лауреат премії «Еммі», режисер Девід Белтон (Велика Британія) працює над документальним фільмом «Ukrainian Storybox», який реалізується кінокомпанією «ММД ПРО» (Україна) спільно з продакшеном *LOOKS Film* (Німеччина) та телевізійною компанією *Yard 44* (Велика Британія). Проєкт розповість історію повномасштабної війни в Україні через свідчення людей, які безпосередньо переживають ці події. Своєю чергою компанія *BBC* представила дві документальні стрічки – «Я звертаюся до нього на ім'я» про березневі трагічні події у Бучі та «Frontline Frontman», яку знімали на Харківщині. Героями останньої стали музиканти українського рок-гурту «Антитіла», які допомагають на передовій як військові медики. Саундтреком фільму слугує їхня англomовна версія пісні «Hello».

У липні вийшла документальна стрічка «Україна: життя під ударом/Ukraine: Life Under Attack», яку як Посол доброї волі ООН спродюсувала і озвучила голлівудська зірка Кейт Бланшетт (Австралія). Співпродюсером виступив ексредактор британського телеканалу *Channel 4 News* Бенджамін де Пір. Картина розповідає історію битви за Харків очима мирних жителів і працівників служби надзвичайних ситуацій, на яких випав основний тягар російської навали.

2 серпня оприлюднено документалку «Україна: народна війна» Ніла Каміллері та Джузеппе Аттарда (Мальта). Автори працювали над фільмом навесні, зосередившись на звірствах росіян під час окупації Київщини та спротиві нашої країни.

Фільм «Залишаючи Ірпінь» документаліста Міхала Пшедлацького (Польща) став доступний в Україні на платформі *Megogo*. У стрічці зафіксовано події на Київщині періоду тимчасової російської окупації.

Наприкінці серпня вийшло перше відео проєкту «Листівки з України», присвячене історії зруйнованого Харкова, яке озвучив актор Г'ю Бонневіль (Велика Британія). Проєкт реалізується Українським інститутом за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*). Мета кампанії – зафіксувати воєнні злочини росії проти культурної спадщини України та продемонструвати світові варварську сутність російської армії.

Міністерство закордонних справ України, креативна агенція *banda* та співачка Джамала розробили кампанію «Thank you, Stranger», покликану висловити подяку країнам, які прихистили українців. Передусім нашим сусідам – Польщі, Молдові, Румунії, Словаччині та Угорщині У рамках кампанії вийшов однойменний трек і кліп.

За кордоном

19 серпня у Люксембурзі відбулася церемонія відкриття Київського бульвару – це досить довга дорога від центрального залізничного вокзалу до Есперанжу. В урочистостях взяли участь Тимчасова повірена у справах України в Королівстві Бельгія та Великому Герцогстві Люксембург Н. Аношина, мер Люксембурга Ліді Польшер, головний олддермен міста Серж Вільмес та місцева українська громада *LUkraine*.

10 серпня у Рейк'явіку (Ісландія) урочисто відкрито пам'ятну дошку Україні на Київській площі. На церемонію завітав міський голова Дагур Б. Еггертссон та представники організації *Support for Ukraine*. Пам'ятну дошку розробило подружжя художників Оскар Халлгрімссон та українка Марія Лобинцева.

Наприкінці серпня у Чикаго (США), в історичному районі *Ukrainian Village*, з'явився новий мурал, присвячений Україні. Над стінописом працювали митці Конрад Едмондс і Сехор. Проєктом опікувалася віцепрезидентка Українського конгресового комітету Америки Марта Фаріон.

19 липня Вахтанг Кікабідзе (Грузія) дав у Батумі ювілейний концерт на честь свого 84-річчя, який артист присвятив Україні. Зібрані кошти виконавець спрямував на допомогу 26-й артилерійській бригаді ім. генерала-хорунжого Р. Дашкевича Сухопутних військ ЗСУ.

Автор пісень і музикант Казік Сташевський (Польща) та С. Жадан записали спільну композицію «Україна». Мета колаборації – зібрати кошти на допомогу місту Харкову, що потерпає від щоденних ракетних та артилерійських обстрілів.

Люк Прітчард з гурту *The Kooks* (Велика Британія) разом із українським бендом *Epolets* випустили пісню із символічною назвою «Freedom». Обкладинкою композиції стали малюнки Соломійки зі стіни в підвалі деокупованого чернігівського села Ягідне. Усі кошти з продажу пісні на стрімінгових платформах підуть на підтримку програми реабілітації «Незламна мама» від ГО «Фонд Маша».

Група *Pretty Marc* (Фінляндія) присвятила свою нову пісню «Ода Україні» героїчному протистоянню українського народу російській війні.

Гурт *Waxing Crescent* (Нідерланди), фронтменом та креативним продюсером якого є українець О. Спіцин, представив метал-кавер хіта «Стріляй» гурту «Океан Ельзи» з альбому «Земля» (2013).

На знак підтримки та солідарності з Україною синьо-жовтий прапор підняли під час своїх концертів гурт *OneRepublic* (США) у Торонто, співачка Лайма Вайкуле (Латвія) у Паланзі.

Голлівудська акторка українського походження Віра Фарміга (США) озвучила нову серію ілюстративного серіалу *#WitnessingTheWar*, де йдеться про жорстокий ракетний удар РФ по місту Кременчук 27 червня. Проект *#WitnessingTheWar* розповідає історії українців, які постраждали від воєнних злочинів росії, у форматі коротких відео та сторіз для соціальних мереж. Його втілюють команда *Brand Ukraine* та комунікаційна агенція *plusone social impact* у співпраці з Міністерством закордонних справ України.

Виконавець ролі Саурана у трилогії «Володар перснів» Сала Бейкер (Нова Зеландія) знявся у новій соціальній рекламі організації *UAnimals*. Актор звернувся зі словами підтримки до українців і закликав допомагати рятувати тварин від війни. А 20 серпня організація *UAnimals* відкрила у Гаазі (Нідерланди) виставку українських фотографів «Animals and war in Ukraine», що висвітлює історії тварин, які постраждали від російської агресії.

9 серпня у будівлі Посольства України у Великій Британії відбулася зустріч австралійської мисткині Джаннет Маклафлін із тимчасово переміщеними українськими дітьми. Джаннет є авторкою артінсталяції «Соняхи миру», яка була представлена в багатьох країнах світу для підтримки дітей України. До створення майбутнього мистецького твору художниці цього разу долучилися й українські діти, які намалювали свої соняхи.

Посол доброї волі ЮНІСЕФ, акторка та модель Пріянка Чопра (Індія – США) записала відео на підтримку маленьких українців.

New York Times (США) разом із часописом *Linkiesta* (Італія) створили спеціальний номер італійського видання «Вшанування України». Журнал містить тексти українських письменниць Я. Груші та О. Стяжкіної, есеїстки К. Заремби, філософа В. Єрмоленка, режисера Н. Алієва, директора Українського інституту В. Шейка, а також коментарі лідерів думок з Італії та усього світу, зокрема Джорджіо Армани, Такаші Мураками та Ферран Адріа. Обкладинку номера створили Р. Романишин та А. Лесів

Вшанування пам'яті

За кордоном

4 серпня Посольство України у Чехії провело урочисту церемонію відкриття меморіальної дошки на будинку, де в 1919–1921 роках розташовувалася Дипломатична місія Української Народної Республіки у Чехословаччині – перше українське посольство в Празі.

На замовлення Літературно-мистецького центру Чеслава Мілоша (Польща) український скульптор М. Крижанівський створив скульптуру на спомин про їхнього патрона – Нобелівського лауреата, кавалера ордена Білого Орла, поета, прозаїка, літературознавця та дипломата Ч. Мілоша. Над роботою майстер працював на території садиби видатного поляка у селі Червона Гура Свентокшиського воє-

водства. Також у пам'ять про Ч. Мілоша українець створив витинанки, медалі, графічні малюнки.

2 серпня в Італії побувала делегація зі Львівщини задля втілення проекту «Коцюбинський – повернення на Капрі». Український класик тричі приїжджав на Капрі, відпочивав там і творив, однак на острові не зберегли пам'ять про його перебування. Тож члени делегації зустрілись із мером Капрі Маріно Лембо та отримали погодження на увіковічення пам'яті М. Коцюбинського. Проект реалізується у межах ініціативи «Ми і світ».

Інформаційна безпека

В Україні

19 серпня у межах Проекту Ради Європи «Підтримка безпеки журналістів та медіа, доступу до інформації» у співпраці з Міністерством культури та інформаційної політики України було організовано вебінар «Цифрова безпека журналістів в умовах війни». Експерти «Лабораторії цифрової безпеки» та консультанти Ради Європи обговорили безпеку комунікацій під час війни та захист пристроїв від шкідливого програмного забезпечення.

Європейський Союз та Агентство США з міжнародного розвитку (*USAID*) через ІСАР «Єднання» та програму «Дім Європи», а також Посольство Швеції в Україні та організація *People in Need* (Чехія) надали фінансування проекту «Архів війни» від команди *Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини фестивалю Docudays UA*. Платформа збрала тисячі фото-, аудіо- та відеоматеріалів про злочини росіян в нашій країні, починаючи з 24 лютого. Основна ціль ініціативи – розповісти світові правду про війну, яку веде російська федерація проти України.

За кордоном

Українські журналісти отримали всі п'ять нагород премії *Free Media Awards-2022*, що присуджується журналістам та медіаресурсам зі Східної Європи, які відзначаються високою якістю, професіоналізмом та громадянською мужністю. Засновниками відзнаки є фундації *Stiftelsen Fritt Ord* (Норвегія) та *ZEIT-Stiftung* (Німеччина). Лауреатами стали фотографи М. Чернов та Є. Малолетка, журналістка та письменниця Н. Гуменюк, інтернет-видання «Заборона», фото- та відеокореспондент А. Дубчак та журналіст В. Єсипенко, який нині утримується в Криму як політв'язень. Крім того, особливе визнання присуджено українським фіксерам – за їхню допомогу міжнародним кореспондентам. Церемонія нагородження відбудеться в Норвезькому Нобелівському інституті 17 жовтня.

Сім українських медіа відзначено премією *Free Media Pioneer 2022* від Міжнародного інституту преси. Це агенція розвитку локальних медіа «Або», *hromadske*, «Слідство.Інфо», *StopFake*, *The Kyiv Independent*, *Ukrainian* та «Українська правда». «Це сім незалежних українських медіа, які ми відзначили за сміливість, якісні репортажі, непохитну відданість у служінні місцевим громадам та протистоянні викликам і небезпекам, пов'язаним із загарбницькою війною Росії», – йдеться в заяві міжнародної організації.

Цьогоріч на фестивалі фотожурналістики *Visa pour l'Image*, який з 27 серпня до 11 вересня проходив місті у Перпіньян (Франція), було представлено одразу чотири проекти на тему війни в Україні. Це виставки українських фотокореспондентів «Маріуполь, Україна» Є. Малолетки та М. Чернова (*Associated Press*) і «Ukraine, from Independence to War» А. Супинського (Європейське прес-фотоагентство *EPA*), серія робіт австралійського фотографа українського походження Д. Берегуляка «Тут жили люди» (*The New York Times*), а також експозиція французького фоторепортера Лукаса Баріуле «Ukraine – The Day-to-Day Experience of War» (*Le Monde*). За репортаж із Маріуполя під час перших тижнів російської облоги Є. Малолетка отримав фестивальну нагороду *Visa Gold New*.

10 серпня в Оксфордському університеті у рамках *Global Media Policy Summer Institute* (Велика Британія) відбулося обговорення впливу війни в Україні на міжнародну ситуацію в медіа, а також російських пропагандистів і питання необхідності притягнення їх до відповідальності за розпалювання війни. Участь у дискусії взяв заступник міністра культури та інформаційної політики України Т. Шевченко, співзасновник проєкту *StopFake* Є. Фальченко та директорка ГО «Детектор медіа» Г. Петренко.

Головна рада Асоціації польських журналістів (*SDP*) закликала судити російських пропагандистів як воєнних злочинців. Про це йдеться в її офіційній заяві, оприлюдненій 24 серпня.

Закордонне українство

За кордоном

1 серпня в Едмонтоні (Канада) на Фестивалі культурної спадщини, найбільшому у Північній Америці, відкрили Український павільйон. Цьогоріч акцент майданчика був зосереджений не лише на багатогранній українській культурі, а й на висвітленні спроб її знищити російськими окупантами. А 7 серпня Організація українок Канади (відділ Торонто-Захід) у тісній співпраці з Українським націона-

льним об'єднанням організувала День вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–33 років в Україні.

6 серпня у Прудентополісі (штат Парана, Бразилія) відбулися «30-ті Українські вечорниці», які зібрали понад тисячу відвідувачів. Культурну програму свята презентував український фольклорний ансамбль «Веселка».

6 і 7 серпня у Лондоні проходила благодійна фотовиставка Катерини Астрелли «UKRAINKI», присвячена українським жінкам, які вимушені були покинути свої домівки і стати біженцями, переїхавши до Великої Британії. Організатором події стала українська діаспорна організація «Друзі музики».

Українці Чилі провели 14 серпня другий ярмарок «Українські смаки» для збору коштів на гуманітарну допомогу Україні.

Мистецькі заходи

За кордоном

З 15 липня по 4 вересня у Берліні (Німеччина) у межах фестивалю *Kultursommer City West 2022* за підтримки влади району Шарлоттенбург-Вільмерсдорф проходила масштабна акція «Українське культурне літо». Програма поєднала музику, театр, кіно, танець та візуальні мистецтва. Головну сцену символічно розмістили поряд із зруйнованою Меморіальною церквою кайзера Вільгельма, яку спеціально не відновили, щоб показати весь жах війни. Тут виступили українські виконавці різних жанрів: молода оперна співачка О. Д'яченко, авторка-виконавиця Марина Зарубіна (*NEUMA*), співачка *Mavka*, гурт «Лелека», вокальне тріо «Веремія», а також німецька виконавиця Катаріна Гебель. Берлінський театр *das dokumentartheater berlin* презентував вистави «Україна в огні», створену на основі свідчень українців із зони бойових дій, та «Крим 5» за п'єсою Н. Ворожбит. Українські студенти отримали можливість показати свої короткометражні фільми у «Скляному домі» на площі Ернст-Ройтер-Плац. Особливою гостею фестивалю стала А. Гулей – колишня ув'язнена концтаборів Берген-Бельзен і Аушвіц, якій у 97 років довелося рятуватися від російських бомб в Україні. Ініціатором «Українського культурного літа» виступив Олівер Шруффенегер, а куратором – директорка театру *das dokumentartheater berlin*, уродженка Києва Марина Шубарт.

24–27 серпня в Осло (Норвегія) об'єднана команда міждисциплінарного фестивалю сучасного мистецтва *ГОГОЛЬFEST*, ЦСМ «ДАХ» і норвезького театру *Det Norske Teatret* провела фестиваль українського опору «Ukraine: War. Death. Love». Подію відкрив театральний-музичний гурт *Dakh Daughters* виставою «Dance Macabre», яку присвятили жінкам-біженкам з України. Ще одним фестивальним заходом стало театральне дійство «Bomb shelter night» від українського і норвезького театрів. Автори намагалися передати атмосферу бомбосховищ, які стали місцями сховку для тисяч українців. Усі кошти від проданих квитків скерують на допомогу дітям, постраждалим внаслідок воєнних дій в Україні, зокрема дітям із Маріуполя.

1 серпня у межах міжнародного культурно-мистецького фестивалю «Охридське літо» в м. Охрид (Північна Македонія) було проведено Український день. У події взяв участь Київський академічний обласний музично-драматичний театр ім. Саксаганського, який презентував осучаснену версію вистави «Прибор-

кання норовливої» В. Шекспіра у постановці В. Шевченко. Також українські актори та діячі культури привернули увагу македонського суспільства до брутальної війни росії проти України під час спілкування зі ЗМІ.

На фестивалі *Burning Man 2022*, який проходив з 28 серпня по 5 вересня у пустелі Блек-Рок у штаті Невада (США), литовсько-американський табір *Amber Dust* створив інсталяцію «Тризуб Свободи», щоб показати підтримку Україні у її боротьбі за свободу та демократичні цінності. Також на фестивалі виступила українська співачка А. Паш.

Музика

В Україні

Львівська національна філармонія ім. М. Скорика приймала одразу три міжнародні форуми. Це VII Міжнародний фестиваль літньої пори «Pizzicato a cantabile», на якому сольні органи вечори презентували органісти із Франції – Жан-Марі Леруа із програмою «Vive la France» (2 серпня), та Польщі – Віктор Ляк із програмою «Варшава – Львів» (6 серпня). 9–14 серпня відбувся XIX Міжнародний фестиваль давньої музики у Львові, партнерами якого виступили Гете-Інститут в Україні та *Zamus: Zentrum für Alte Musik Köln* (Німеччина). До події долучилися закордонні музиканти Уршуля Ставицька (Польща), Норберт Роденкірхен (Німеччина) та Бенджамін Бегбі (Франція), які представили авторські програми європейської музики. Окрім виступів Н. Роденкірхен та Б. Бегбі також взяли участь у дискусії «Побудова мостів майбутнього», яку модерував український поет О. Сливинський. А 15–28 серпня Львівська національна філармонія провела IX Міжнародний музичний фестиваль «Музика в старому Львові», який традиційно проходить у партнерстві з Фестивалем «Музика в старому Кракові» (Польща). Обидва фестивалі відкрила програма камерної музики «Дотик Янгола» від знаних українських музикантів – скрипальки Б. Півненко, піаністки О. Яремчук та віолончеліста і композитора З. Алмаші. Крім того, на краківській сцені було представлено авторський проєкт Академічного камерного оркестру «Віртуози Львова» – «Три Моцарти». Концерт цілком складається з творів сім'ї Моцартів: батька Леопольда, сина Вольфганга Амадея та внука Франца Ксавера, якого ще називають львівським Моцартом, адже більшу частину життя він жив і творив саме у цьому місті.

За кордоном

Львівська національна опера представила оперне мистецтво України на знакових фестивалях в Італії та Польщі. На запрошення Фонду фестивалю імені Дж. Пуччіні 23 серпня, солісти, хор та оркестр театру під орудою музичного керівника І. Чередніченка виступили на сцені LXVIII Міжнародного фестивалю Дж. Пуччіні зі своєю постановкою опери «Богема». Показ присвятили 150-річному ювілею С. Крушельницької. Перед початком урочистого вечора музичному керівникові І. Чередніченку вручили особливу відзнаку – для Львівської національної опери. Свою версію «Богемі» на фестивалі також представив Дніпровський академічний театр опери балету. А 24 серпня інший склад солістів, хору та симфонічного оркестру Львівської національної опери у співпраці з Галицьким академічним камерним хором взяв участь у ювілейному LX Міжнародному фес-

тивалі ім. С. Монюшка, що проходив у м. Кудова-Здруй та був цьогоріч присвячений 150-річчю від часу смерті патрона. У програмі прозвучали арії та ансамблі, хорові та оркестрові номери з опер М. Лисенка, С. Гулака-Артемовського, Ю. Мейтуса, С. Монюшка, Дж. Верді, Дж. Пуччіні, П. Масканьї. Ту ж програму артисти виконали 25 серпня у Вроцлавському оперному театрі на концерті «Найгарніші голоси Львівської опери – класика української польської та італійської опер», приуроченому до 31-річчя незалежності України. Організаторами події виступили Генеральне консульство України у Вроцлаві та Вроцлавське коло Об'єднання українців у Польщі за підтримки Міністерства культури та національної спадщини Республіки Польща.

Успішно презентували Україну на міжнародних майданчиках і колективи Львівської національної філармонії ім. М. Скорика. Зокрема Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова» цьогоріч став основним оркестром фестивалю *Opernspiele Munot*, який відбувся 18–20 серпня у замку Муно в Шаффгаузені (Швейцарія). Українці долучилися до постановки опери «Чарівна флейта» В. А. Моцарта, над якою працювали митці з різних країн Європи. Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії ім. М. Скорика виступив на закритті фестивалю *Young Arts Festival*, який 12–14 серпня всьоме проходив у Кросно (Польща). Під орудою В. Сивохіпа колектив представив програму української і польської симфонічної музики: твори Б. Лятошинського, М. Карловіча та З. Носковського. Завершальний концерт форуму був присвячений польсько-українському братерству та став виявом підтримки та єдності світу культури. Своєю чергою 20 серпня Львівський академічний симфонічний оркестр «INSO-Львів» разом із джазовою виконавицею Т. Лукашовою заклав фестиваль *Cologne Jazz Week* у Кельні (Німеччина). Прозвучали українські народні пісні у авторському аранжуванні співачки, а також нові композиції, написані та присвячені війні в Україні.

На знак солідарності з жертвами війни в Україні Метрополітан Опера в Нью-Йорку (США) разом з Національною оперою у Варшаві ініціювали створення *Ukrainian Freedom Orchestra* («Українського оркестру свободи»). Ідеологом і головним диригентом проєкту виступила канадійка з українським корінням Кері-Лінн Вілсон. У складі оркестру – 75 провідних музикантів з Києва, Львова, Харкова, Одеси та інших міст України, а також виконавці українського походження з різних країн Європи. 28 липня колектив розпочав світове турне у Варшаві, в Національній опері. 31 липня музиканти виступили у Королівському Альберт-Холі в рамках лондонського міжнародного музичного фестивалю *BBC Proms* (Велика Британія); 2 серпня – на фестивалі *Chorégies d'Orange* (Франція); 4 серпня – в берлінському Концертгаусі (Німеччина); 6 серпня – на Единбурзькому міжнародному фестивалі у Шотландії (Велика Британія); 11 серпня – в Амстердамі (Нідерланди); 13 серпня – в Ельбській філармонії у Гамбурзі (Німеччина); 15 серпня – в Національному концертному залі у Дубліні (Ірландія). Фінальні концерти відбулися 18 і 19 серпня у Лінкольн-центрі в Нью-Йорку та 20 серпня в Кеннеді-центрі у Вашингтоні (США). Турне організовано за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства закордонних справ України та Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти.

Харківський національний академічний театр опери та балету ім. М. Лисенка / Схід Опера у рамках гуманітарного гастрольного туру «Європейський шлях» провів концертний марафон до Дня Незалежності України та Дня Державного Прапора, який охопив три країни. Його ключовою подією став великий концерт «Україна: мелодія незламних» на Головній площі Братислави. Співорганізатором заходу виступило громадське об'єднання «Українсько-словацька ініціатива», а підтримку надало Посольства України у Словацькій Республіці. Напередодні, 23 серпня, також відбулися святкові концерти в українському посольстві та в місті Габчиково (Словаччина). 24 серпня артисти хору Схід Опери долучилися до урочистої меси у Відні, в Соборі Святого Стефана, який є національним символом Австрії. Окрім меси, солісти театру виконали взірці національної музики. «Щедрик» в обробці М. Леонтовича – В. Степурка, «Молитву за Україну» С. Гулака-Артемовського, «Аве Марію» В. Самофалова, духовний гімн України «Боже, великий, єдиний, нам Україну храни» М. Лисенка та О. Кониського і, певна річ, Державний Гімн України. Крім того, артисти театру – з. д. м. України Д. Морозов і з. а. України О. Ширяєва – взяли участь у міжнародному фестивалі «Трнавські органні дні» (7 серпня, Словаччина), XXIV Міжнародному фестивалі органної музики в Пельпліні (6 липня – 31 серпня) та дали 27 концертів у Ліхені, в Базиліці Пресвятої Богородиці (22–27 серпня, Польща). Також хор і симфонічний оркестр Схід Опери взяли участь у проєкті «Новий голос: Україна – зробимо оперу разом!», який був задуманий для реабілітації постраждалих від війни українських дітей-сиріт, які опинилися у Польщі, та ініційований польським Національним інститутом музики і танцю у співпраці та за фінансової підтримки фонду *Most the Most*. Результатом кількомісячної роботи дітей та молоді стала прем'єра опери С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» у постановці Міхала Знанецького, яка відбулася 13 серпня в містечку Осса.

У серпні завершилися спільні гастролі артистів Академічного симфонічного оркестру Хмельницької обласної філармонії та хору ансамблю «Козаки Поділля» із акторами Крісом Ранкінгом та Вільямом Кіршером містами Німеччини, Австрії та Словенії в рамках проєкту *The Lord of The Rings and The Hobbit – The Concert*. Гастролі відбулися завдяки підтримці німецької агенції *Star Entertainment*. Під час туру українці також презентували фандрайзингову платформу для підтримки нашої країни «United24».

З 7 липня по 12 серпня тривав 20-й північноамериканський тур українського гурту «ДахаБраха» містами Канади та США. Колектив, зокрема, виступив на канадських фестивалях *Festival d'Ete* (Квебек) і *Hillside Festival* (Гвельф), американських фестів *Finger Lakes GrassRoots Festival of Music & Dance* (Труменсбург), *Newport Folk Festival* (Ньюпорт), *Ossipee Valley Music Festival*, а також у Клівленді, Чикаго, Нью-Йорку тощо. Сюрпризом для гурту стало те, що міська рада Медісона (штат Вісконсин) постановила, що 19 липня у місті святкуватимуть День *DakhaBrakha*. Саме в цьому місті український етногурт колись відіграв свій перший концерт у Сполучених Штатах. У серпні також відбувся Балтійський мінітур колективу. 24 серпня музиканти виступили у Вільнюсі (Литва), 25 серпня – в Ризі (Латвія), а 28 серпня – в Таллінні (Естонія).

Своєю чергою рок-гурт «Океан Ельзи» у рамках європейського туру *Help for Ukraine tour* провів концерти в Аліканте, Марбельї, Мадриді (5, 7, 8 серпня, Іс-

панія), Баку (12 серпня, Азербайджан), Вроцлаві (15 серпня, Польща), Берліні (17 серпня, Німеччина), Празі (19 серпня, Чехія) та Ризі (21 серпня, Латвія).

У межах світового туру хіп-хоп бенд *Kalush Orchestra* відіграв концерти у Стокгольмі (6 серпня, Швеція), Монополі на фестивалі *Madonna della Madia* (16 серпня, Італія), Лодзі, Білостоку, Кольбушовій, Варшаві (19–21 і 26 серпня, Польща), Гронінгені (27 серпня, Нідерланди) та Буляриці (Чорногорія).

12 українських виконавців і гуртів – *KAZKA, Ragarop, A. Паш, Postman, Fo Sho, Luiku, Constantine, Krapka; КОМА, DJ Miura, Etapp Kyle, Daria Kolosova, E.Lina* – взяли участь у фестивалі *Sziget Festival 2022*, який 10–15 серпня приймав Будапешт (Угорщина). Попри відмову скасувати виступи російських виконавців, організатори фесту таки пішли українцям назустріч: дали головну сцену (російських артистів поставили виступати на допоміжній); розмістили стенд з українськими артистами у лавах ЗСУ; дозволили повною мірою розгорнути антиросійську агітацію й провести масштабний антивоєнний перформанс. На фестивалі також діяла окрема локація ініціативи *Music Saves UA* від Всеукраїнської асоціації музичних подій, де поширювали правдиву інформацію про російське вторгнення та пропонували долучитися до благодійних акцій на допомогу Україні.

Серпень відзначився низкою колаборацій українських артистів із західними колегами, окремі з яких відбулись наживо. 9 серпня у Брюсселі (Бельгія) С. Вакарчук вийшов на сцену під час виступу британських рокерів *Coldplay* і виконав із ними пісню «Обійми». Натомість гурт «Антитіла» приєднався 26 серпня до виступу британського виконавця Еда Ширана на Національному стадіоні у Варшаві (Польща). Разом вони виконали спільну пісню «2step». А 31 серпня відбулася прем'єра спільної пісні німецького гурту *Trümmer* та вокалістки гурту «Крихітка» Саші Кольцової – «Що за дверима». Це українська версія треку, який група випустила у відповідь на праворадикалізм та подвійну провінційну мораль, і який набув нових значень після зухвалого нападу росії на Україну.

Незалежна ініціатива *Music Export Ukraine* виграла грант проекту *Music is an answer*, який спрямований на відновлення музичного сектору в Європі та фінансується ЄС. Команда отримала 30 тисяч євро на 25 колаборацій українських музикантів з європейськими колегами.

Хореографічне мистецтво

За кордоном

25 серпня у Гданську та 26 серпня у Лодзі (Польща) відбулася прем'єра польсько-українського документального проекту хореографа Мацея Кузьмінського «Every Minute Motherland», створеного під впливом війни в Україні. У виставі задіяно 7 танцівниць, які також є співавторками. Серед них 4 українки – А. Милославська, В. Васьків, Д. Коваль і А. Іванова.

Театр

В Україні

За підтримки Польського інституту у Києві 30 серпня в експозиційному просторі виставки «Україна – розп'яття» Національного музею історії України у Другій світовій війні відбулося перформативне читання текстів воєнних свідчень

«Війна і пам'ять», втілене Київським академічним театром «Золоті ворота». Проект подає спогади очевидців, які зазнали нелюдських випробувань від німецького та більшовицького режимів у Польщі та Україні у часи Другої світової війни, а також спогади людей, що стали свідками звірств російської агресії на території України у 2022 році. Останні матеріали зібрані Центром документування російських злочинів в Україні ім. Р. Лемкіна, який було створено Інститутом Пілецького (Польща). Керівник центру Якуб Керсіковський написав сценарій, а режисерка Т. Губрій здійснила постановку. Подібні читання також провели 23 серпня у Варшаві, в Європейський день пам'яті жертв сталінізму та нацизму.

5 серпня у Львові, на театральній сцені *Jam Factory Art Center*, відбулася прем'єра документальної вистави «Кого чути у справі Бейліса?». На прикладі історії М. Бейліса, якого у 1911 році звинуватили у вбивстві християнського хлопчика, начебто задля ритуальних цілей, показано, як царська росія 110 років тому визначила євреїв своїм «об'єктивним ворогом», щоб розпалювати суспільні протистояння в політичних цілях. Постановку втілено в межах міжнародного проекту *Face to Faith*, що співфінансується Програмою ЄС «Креативна Європа».

За кордоном

28 серпня – 5 вересня Фонд масових видовищ і Молодіжний центр ім. Генрика Йордана у Кракові провели у Польщі IX Міжнародний фестиваль українського театру «Схід – Захід» під гаслом «Знімаючи маски». У заході взяли участь 13 українських театрів зі Львова, Коломиї, Хмельницького, Вінниці, Полтави, Києва, Маріуполя, Сум, Харкова та Луганська, а також театри з Польщі та Угорщини. Зокрема Донецький академічний обласний драматичний театр (переміщений до Маріуполя, а потім до Ужгорода) презентував прем'єру вистави «Крик нації» за власною п'єсою про життя В. Стуса. Луганський обласний український музично-драматичний театр приїхав з психологічно-драматичною виставою «Хто я?», створеною за текстами Маріуса фон Маєнбурга. Харківський державний академічний український драматичний театр ім. Т. Шевченка, Вінницький академічний обласний театр ляльок і Вінницький академічний музично-драматичний театр ім. М. Садовського привезли спільну виставу «Хлібне перемір'я» за п'єсою С. Жадана – найбільш відвідувану на цьогорічному фестивалі. Закривав форум виступ польського експериментального гурту *Karbido* спільно з українським поетом Ю. Андруховичем. Під час фестивалю проходив збір коштів на придбання двох медичних гелікоптерів для українських військових.

Своєю чергою команда Львівського драматичного театру ім. Лесі Українки 21 серпня взяла участь у *XI Międzynarodowy Festiwal Teatralny Retroperspektywy 2022* (Лодзь, Польща) з виставою «*Imperium delendum est*». В основі твору – написані після початку широкомасштабної війни поезії К. Калитко, Г. Крук та М. Пирожка.

11 серпня балетна труппа Львівської національної опери представила балет «Жізель» А. Адана на ювілейному LV Фестивалі ім. Я. Кепури у м. Криниця-Здруй (Польща).

А 30 липня в рамках XXVI Міжнародного Шекспірівського фестивалю у Гданську (Польща) було організовано спеціальну дискусійну панель «Театр під час війни», мета якої – почути в Європі голос українського театру. У заході взяли

участь режисери Р. Держипільський, Т. Трунова, Т. Шелепко, А. Май, театральний куратор А. Палатний, актори Р. Луцький і Н. Левченко. Учасники дискусії поділилися досвідом функціонування своїх театрів від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. А також сформуvalи запит до європейської театральної спільноти стосовно створення копродукції з українськими театральними діячами та створення культурно-мистецьких продуктів, що відображають сьогодення України для ефективної промоції нашої країни у Європі та загалом у світі. Піднімалося також питання бойкоту російської культури.

27 серпня Фонд родини Гінзбургів провів у Центрі виконавських мистецтв доктора Філіпа в Орландо (США) концерт «Ukraine Ballet Benefit» за участі артистів Національної опери України. До організації заходу долучилася велика кількість меценатів і такі знані колективи, як *Orlando Philharmonic Orchestra*, *Opera Orlando* та *Bach Festival Choir*. Диригували концертом С. Голубничий та В. Кончаковська. Ідея заходу належить з. а. України, засновнику школи українського балету в Орландо В. Федотову, який пішов у засвіти цього червня, не встигши втілити задуману подію. Цей вечір артисти присвятили саме йому та виконали два сучасних номери, поставлені хореографом. Завдяки заходу вдалося зібрати понад 800 тисяч доларів на підтримку України.

З 15 липня по 9 серпня тривали гастролі балетної трупі Національної опери України в Японії. Спеціально для японського туру було створено танець «Himawari» (японською перекладається як «соняшник»). Артисти виступили у 16-ти містах країни, зокрема в Токіо та Осаці.

Своєю чергою на запрошення *Ravenna Festival* (Італія) артисти хору Національної опери України знову приєдналися до міжнародного проєкту «Шляхами дружби» на чолі з іменитим диригентом Ріккардо Муті (у 2018 році театр реалізував у співпраці з цією миротворчою музичною ініціативою проєкт «Шляхи дружби. Равенна – Київ»). Разом із хором і оркестром *Cremona Antiqua*, Оркестром Джованіле Луїджі Керубіні українці виступили у Лурді (11 липня, Франція) та Лорето (14 липня, Італія). В останньому концерті також взяв участь з. а. України та соліст Національного академічного оркестру народних інструментів Т. Столяр, який у перший день повномасштабної російської агресії став до лав територіальної оборони.

22 серпня на сцені Театру вулиці Гертрудес, що у Ризі (Латвія), українські актори Р. Зюбіна та О. Коркушко презентували виставу «Це все вона, або Game over» за п'єсою А. Іванова у постановці В. Белозоренко. Після закінчення вистави артисти поспілкуються з глядачами.

24 і 27 серпня івано-франківський театр пантоміми *Mime «IF»* презентував у Люксембурзі перформанс «Крізь віки». У центрі дійства – годинник-клепсидра із зерном, який захищають четверо фігур: воєвода часів Київської Русі, козак, січовий стрілець і військовий ЗСУ. Організували заходи місцеві українські осередки. Крім того, франківці стали хедлайнерами фестивалю *Statues en Marche* (16–17 липня, Бельгія). В обох країнах паралельно з виступами команда проводила збір коштів на потреби ЗСУ.

Кіно В Україні

Український інститут у партнерстві з компанією *Usheru* (Ірландія) запустив сайт з базою українських фільмів *Ukrainefilms.com* (наразі працює у тестовому режимі). Ресурс покликаний популяризувати український кінопродукт та ширше познайомити з ним міжнародну аудиторію.

Українська кіноакадемія започаткувала одразу дві міжнародні ініціативи, щоб допомогти українським кінематографістам продовжувати свою діяльність. Спільно з компанією *Netflix* стартувала Грантова програма розробки сценаріїв для повнометражних ігрових фільмів, серіалів та документальних робіт. Обрано 48 команд у складі продюсера та сценариста, які отримають гранти у розмірі 15000 доларів на розробку сценарію, а також можливість долучитися до ексклюзивних онлайн-сесій з міжнародними експертами галузі. А у співпраці з Програмою ЄС «Дім Європи» та компанією *Netflix* (США) запущено Програму підтримки кінопрофесіоналів з України, яка забезпечить 100 стипендій по 1000 євро для творців усіх рівнів, а також навчання процесу кіновиробництва, постпродакшену та пітчингу від *Netflix* для професіоналів початкового та середнього рівня.

Кінокомпанія *Arthouse Traffic* за підтримки Посольства Швейцарії в Україні провела 13 і 14 серпня в київському кінотеатрі «Жовтень» захід «Швейцарське кіно. Спецподія», який цього року у зв'язку з війною замінив уже традиційний фестиваль «Тиждень швейцарського кіно». У програмі демонструвалася дебютна повнометражна робота швейцарського режисера Марка Вілкінса, який з 2016 року живе в Києві, – «Свята покровителька неможливого» («*The Saint of the Impossible*»). У відкритті події взяв участь Тимчасовий повірений в справах Швейцарії в Україні Альваро Боргі і сам режисер.

18 серпня у Кам'янці-Подільському в рамках літнього благодійного марафону Міжнародного кінофестивалю «Бруківка» відбулася прем'єра документального фільму «КНУУЛО. Війна в Україні» Йоакима М. Віли (Іспанія). Також під час марафону 24 серпня показали короткий метр про російсько-українську війну і не тільки зі США, Польщі, Італії та України. Зібрані кошти підуть на потреби ЗСУ та на волонтерські організації.

За кордоном

Українське кіно та стрічки про нашу країну було високо оцінено на міжнародних кіномайданчиках. На відкритті ювілейного LXXV Міжнародного кінофестивалю в Локарно (3–13 серпня, Швейцарія) показали короткометражку Н. Ворожбит «У тебе все гаразд?/Are you ok?». Стрічку створено у межах проекту «Поштівка з майбутнього», ініційованого організаторами форуму. У програмі «Конкурс кінематографістів сьогодення» відбулася світова прем'єра соціальної драми «Як там Катя?» К. Тинькевич. Картина здобула дві нагороди: спеціальний приз журі *Ciné+*, що передбачає промо-кампанію фільму на суму 25 тис. швейцарських франків на французькому телеканалі *Ciné+* під час прокату у кінотеатрах Франції, а виконавицю головної ролі А. Карпенко визнали найкращою акторкою. Документальний фільм про Україну режисерів Ельвіри Невери та Пьотра Росоловського «Синдром Гамлета» (Польща – Німеччина) отримав Гран-прі «Тижня критики» як найкращий фільм та премію незалежних швейцарських критиків *Voccalino d'Oro* за найкращий документальний фільм кінофестивалю у Локарно. Команда фільму, до якої увійшли українські актори О. Черкашина і Я. Гавянець,

провела акцію на підтримку України на червоній доріжці заходу. Воєнна драма «Мати Апостолів» З. Буадзе перемогла у трьох номінаціях на Вестероському кінофестивалі (20–28 серпня, *Västerås Filmfestival*, Швеція): «Найкращий міжнародний художній фільм», «Найкращий режисер міжнародного художнього фільму» та «Найкращий сценарій міжнародного художнього фільму» – Р. Макеєнкова і З. Буадзе. Ця ж стрічка отримала головну нагороду фестивалю новаторського кіно *Asia Film Art International Film Festival 2022* у Гонконзі (КНР) та п'ять нагород на Міжнародному кінофестивалі ім. Адольфа Цукора (12–14 серпня, Угорщина): «Найкращий міжнародний художній фільм», «Найкращий режисер» – З. Буадзе, «Найкращий продюсер» – Д. Овечкін, «Найкраща актриса» – Н. Половинка та спеціальну нагороду *Starscron LTD*. Цьогоріч на Кінофестивалі у Сараєво (12–19 серпня, Боснія і Герцеговина) була представлена найбільша українська делегація за весь час існування події, а вітчизняні стрічки демонструвалися в усіх чотирьох конкурсних програмах. При цьому драма «Клондайк» Марини Ер Горбач отримала відзнаку за найкращу режисуру основного конкурсу, робота «Крихка пам'ять» І. Іванька – спеціальний приз журі документальної програми, а проєкт «Cherry Blossoms» М. Нікітюк переміг в індустрійній секції та отримав 20 тисяч євро. Також на фестивалі відбулися світові прем'єри короткометражної стрічки «Поки тут тихо» Н. Хікмета та О. Подолянка, документальних фільмів «Літургія протитанкових перешкод» Д. Сухолиткого-Собчука і «Щоденник нареченої Христа» М. Смеречинської. До конкурсу студентського кіно відібрали «Аналогію простору» О. Гойсана. Фільм Д. Сухолиткого-Собчука «Памфір» (Україна – Польща – Франція) отримав нагороду за найкращий сценарій від *Dunav Film Fest* (19–25 серпня, Сербія). Ця ж картина демонструвалася на Міжнародному кінофестивалі у Мельбурні (4–21 серпня, Австралія). Стрічка «Тигр блукає поруч» А. Фалілеєвої була представлена у конкурсній програмі фестивалю анімаційних фільмів *HIROSHIMA ANIMATION FESTIVAL 2022* (17–21 серпня, Японія). Сценарій К. Заставської «Стеф» визнали найкращим у липневому випуску кінофестивалю *New York International Film Awards* (США) у двох категоріях – «Найкращий військовий сценарій» та «Найкращий драматичний сценарій». А документальний фільм датського режисера Симона Леренга Вілмонта «Будинок зі скалок» («A House Made of Splinters», Данія – Швеція – Фінляндія – Україна) увійшов до короткого списку Європейської кіноакадемії. Картина розповідає про українських дітей, які живуть у притулку поблизу лінії фронту.

У межах Сезону культури Велика Британія / Україна на Единбурзькому міжнародному кінофестивалі (12–20 серпня, Шотландія) представили українське кіно. Проєкт відбувся за підтримки Британської Ради та Українського інституту у партнерстві з кінокомпанією «Артхаус Трафік». До підбірки увійшли драма «Відблиск» В. Васяновича, документальна стрічка «День українського добровольця» В. Тихого та картина Петера Керекеса «Цензорка» (Чехія – Словаччина – Україна). Також у межах індустрійної секції *EIFF Works in Progress* відбувся український шоукейс. На ньому міжнародні сейлз-агенти, дистрибутори, продюсери та програмні координатори фестивалів ознайомилися з чотирма кінопроєктами повнометражних фільмів на фінальних стадіях виробництва: «Редакція Р. Бондарчука, «Ля Палісіада» Ф. Сотниченка, «Переміщені» О. Журби та «Експедиція 49» А. Коваленко.

Триває Всесвітній благодійний кіномарафон на підтримку України / *CinemAid Ukraine Charity Film Marathon*, ініційований у березні цього року Державним агентством України з питань кіно спільно з Українською кіноакадемією, Асоціацією «Дивись українське», ГО «УкрКіноФест», Українською кіноасоціацією, КП «Київкінофільм» та низкою інших організацій. Зокрема 11, 16, 18 та 23 серпня благодійні кінопокази відбулися в Українському домі у Вашингтоні (США). У програмі – чотири повнометражні та вісім короткометражних фільмів: міжнародна прем'єра «Переможця» М. Ілленка, «Будинок "Слово". Нескінчений роман» Т. Томенка, «На своїй землі» О. Кирієнка тощо. А 24–26 серпня у Ризі (Латвія) демонструвалося чотири українські повнометражні стрічки: «Щедрик» О. Моргунець-Ісаєнко, «Крути 1918» О. Шапарєва, «Передчуття» В. Криштофовича і «Захар Беркут» А. Сеїтаблаєва та Дж. Вінна.

Асоціація «Дивись українське!» у співпраці з українськими посольствами, діаспорними та іноземними організаціями провела Всесвітній кіномарафон до Дня Незалежності України, який охопив 11 міст у 8-ми країнах: Вашингтон, Нью-Йорк, Нейплз (США), Женева (Швейцарія), Арсен (Нідерланди), Франкфурт (Німеччина), Люблін (Польща), Кілларні (Ірландія), Рішон-ле-Ціон (Ізраїль), Кушадаси, Ізмір (Туреччина). Загалом до програми увійшли 17 українських кінострічок. Подія проходила в рамках Всесвітнього благодійного кіномарафону на підтримку України / *CinemAid Ukraine Charity Film Marathon*.

За підтримки Міністерства закордонних справ України документальний фільм М. Литвинова «Маріуполь. Невтрачена надія» паралельно із прем'єрою в Україні презентують у 40 містах світу. За задумом авторів проекту, для показів було обрано міста, схожі на зруйноване українське, аби глядачі відчули спорідненість та солідарність з постраждалими маріупольцями. Покази вже відбулися у Савоні (Італія), Лісабоні (Португалія), Бергені (Норвегія), Утрехті (Нідерланди), Клайпеді (Литва), Ашдоді (Ізраїль) та інших містах.

Німецька компанія *Autentic Distribution* придбала права на міжнародну дистрибуцію документальних фільмів Організації українських продюсерів. Найбільше європейських продюсерів зацікавили фільми «Маріуполь. Невтрачена надія» та «9 життів». *Autentic Distribution* є підрозділом документального лейблу *Autentic* та дочірньою компанією німецької *Beta-Group*.

Візуальні мистецтва

В Україні

4 серпня на Головній алеї Меморіалу Національного музею історії України у Другій світовій війні відкрито експозицію плакатів польського графіка Войцеха Коркуця та українського художника А. Єрмоленка – «День Перемоги». Більшість із представлених плакатів створено після 24 лютого у відповідь на російське вторгнення та героїчний опір України. Ця виставка уже демонструвалася у Варшаві та Львові. Захід підготували Польський Інститут у Києві та Національний музей історії України у Другій світовій війні.

9 серпня у Львові побували японські художники Сей Шимура та Харумі Топі, які є засновниками громадської некомерційної організації *Kids Earth Fund* (Японія). Художники провели майстер-клас для майже ста українських дітей і створили спільний із дівчорою мурал на підтримку перемоги України. Раніше фонд також провів майстер-класи із маленькими українцями, евакуйованими до Польщі.

За кордоном

У серпні в Бельгії завершився масштабний проєкт «Уяви Україну», який складався з трьох частин і мав на меті підтримку українського культурного фронту. Ініціативу створено спільно з Офісом Президента України, Центром образотворчих мистецтв *Bozar* та Європейським парламентом й реалізовано *PinchukArtCentre* та *Музеєм сучасного мистецтва МНКА*. У проєкті представлено роботи українських художників С. Браткова, Д. Чичкана, Н. Кадана, Ж. Кадирової, Л. Хоменко, Н. Карабіновича та ін., відеороботи Я. Малащука та Р. Хімея, Д. Ревковського й А. Рачинського, Д. Кавеліної та Я. Бачинської, а також новий мурал А. Щербини. Кураторами проєкту стали директор *Музею сучасного мистецтва МНКА* Барт де Баре й артдиректор *PinchukArtCentre* Бйорн Гельдхоф. Дві виставки проєкту приймав Брюссель: з 6 травня по 21 червня у *Центрі образотворчих мистецтв Bozar* проходила експозиція «Уяви Україну. Великі та маленькі історії», тимчасом з 6 травня до 30 серпня у центрі *Parliamentarium* Європейського парламенту – «Художник як свідок». А з 6 травня до 21 серпня в Антверпені, у *Музеї сучасного мистецтва МНКА*, діяла виставка «Уяви Україну. Мистецтво як критичне ставлення». На виставках також було представлено рефлексивні матеріали про Україну, зібрані *PinchukArtCentre*, а кожен із партнерів провів серію заходів: лекцій, дебатів, кінопоказів тощо.

Київська мистецька галерея «Лавра» та кураторка Т. Миронова презентували у виставковому просторі Національного Комітету з мистецтва Монако за сприяння *Comité AIAP Unesco* виставку «Ukrainian Revival» / «Українське Відродження». Вона проходила з 21 липня по 5 серпня та запропонувала найкращі зразки українського сучасного мистецтва. Це твори А. Криволапа, В. Сидоренка, Н. Білика, І. Чичкана, О. Тістола, Р. Мініна, З. Скоропадєнко й ін. Також на виставці експонувалися роботи молодого покоління українських художників: Є. та М. Зігурів, О. Чікан, М. Шубіної, С. Мельниченка тощо. На відкритті події художник В. Сидоренко провів конференцію про українське мистецтво та течії його розвитку.

З 24 серпня до 5 вересня у столиці Португалії діяла виставка сучасного українського мистецтва «Give me tomorrow» / «Подаруй мені завтра», організована галереєю «Щербенко Арт Центр» та магазином товарів українського виробництва *Conceptica Lisbon*. Представлено роботи таких українських художників, як Т. Барабаш, *Kinder Album*, В. Сай, А. Кахідзе, В. Ралко, Р. Хімей, Л. Саркісян та багатьох ін. Також експонувався український скляний посуд ручної роботи *Yakush* та вироби дизайнерки Н. Дзяк. А 21 серпня на станції метро *S. Bento* в Порту розпочала свою роботу експозиція португальського скульптора Гелдера Карвальо, яка нагадала про війну в Україні. У відкритті виставки взяли участь представники Консульства України в Порту разом із керівництвом осередків Спільноти українців у

Португалії у містах Порту та Віла Нова де Гая. Гелдер Карвальо є автором погруддя Т. Шевченку в Лісабоні, а з початком широкомасштабної війни скульптор активно проводив кампанії підтримки України.

Сучасне українське мистецтво представили на різних майданчиках у Німеччині. 26 серпня у Берліні, в центрі культури *Monopol*, відбулася одноденна поп-ап виставка «Самопал». Виставлялися твори молодих українських художників, які можна було придбати. Зібрані кошти передадуть у Київський військовий госпіталь. З 15 липня до 28 серпня в берлінській галереї «Urania» експонувався проєкт «Material Nation». Відвідувачі заходу мали змогу ознайомитися з новою версією фільму «Regular Places» М. Рідного, інсталяцією О. Курмаза «The Temple of the Transfiguration», присвяченою православ'ю в Україні та його ролі у російсько-українській війні з 2014 року, а також роботами А. та Л. Достлевих, Д. Свертилової, Л. Месич та ін. А 30 липня – 17 серпня в Лейпцигу проходила виставка українського мистецтва «Sensing Places, Placing Senses», яку організував українсько-німецький творчий колектив *Óstov Collective*. У центрі уваги експозиції – гуманно-географічне поняття «відчуття місця». До експозиції увійшли роботи Д. Толкачова, В. Шупляка, В. Янкового, П. Борщенка, *GORSAD* тощо.

10 серпня посли України та Польщі І. Поліха та Адам Бураковський відкрили у приміщенні «Annex Art Gallery» Індійського міжнародного центру в Нью-Делі виставку «Український світ Марії Приймаченко». Представлено репродукції 11 картин художниці, створених в 1963–1988 рр. Також експонувалися листівки із зображеннями зруйнованих російськими військами культурних об'єктів в Україні, зокрема спаленого Іванківського краєзнавчого музею з колекцією картин М. Приймаченко. Виставка діяла до 18 серпня. Захід організували Посольство України в Республіці Індія, Польський інститут у Нью-Делі й Індійський міжнародний центр у співпраці з Національним музеєм українського народного декоративного мистецтва.

З 27 серпня по 17 вересня у Ризі (Латвія) проходила виставка колекції мозаїк з фрагментів картин народної української художниці М. Приймаченко, створених учасниками благодійного проєкту «Відкрита майстерня» за ініціативи та під керівництвом художника-мозаїста Вадима Верника. Проєкт виник як відповідь на знищення росіянами Іванківського краєзнавчого музею з картинами М. Приймаченко. Загалом у рамках мозаїчного марафону, який проходив з 18 червня по 18 серпня, було створено 63 мозаїки з муранської смальти. Проєкт також експонувався на латвійській виставці-ярмарку сучасного мистецтва *Art Riga Fair 2022* (21–25 вересня). У подальших планах організація благодійних виставок у Канаді та США, щоб допомогти зібрати кошти на відбудову Іванківському історико-краєзнавчому музею. Потім і саму колекцію буде передано йому в дар.

До Дня Незалежності України український скульптор М. Зігура створив на пшеничному полі у Данії 80-метрову тінь найбільшого літака у світі Ан-225 «Мрія» як символ перемоги України, символ перемоги життя над смертю. Поряд з «Мрією» митець відтворив тіні ще двох об'єктів у реальному розмірі – безпілотної та ворожого російського винищувача СУ-27. Перша символізує те, що небо захищають герої України, а ворожий винищувач вказує на актуальну реальність, загрозу, яку жителі інших країн бачать лише у новинах.

З 26 серпня до 6 вересня в «Bunkamura Wall Gallery» у Токіо діяла виставка українських дитячих малюнків-переможців 29-го Всесвітнього конкурсу дитячих малюнків 2021 року. Захід відбувся за підтримки Посольства України в Японії та був приурочений до Дня Незалежності.

Завдяки підтримці Посольства України в Естонії фонд *Ukrainian Charity Exhibition* провів благодійну виставку-продаж робіт молодих українських художників «Від болу до світла». На ній представлено твори, написані під впливом теперішньої війни. Захід проходив з 27 серпня по 11 вересня у виставковому залі «Співочого поля» в Таллінні. Зібрані кошти будуть перераховані на потреби реабілітації українських військових та цивільних громадян, які постраждали внаслідок військової російської агресії проти України.

6 серпня у Музеї бурштину в Паланзі (Литва) за сприяння міського мера Шарунаса Вайткуса було відкрито виставку бучанської художниці А. Косенко «Stop War», яка розповідає про страждання дітей в Україні, спричинені агресією РФ. По завершенні виставки було проведено аукціон. Зібрані від продажу картин кошти передадуть волонтерським організаціям на підтримку українських дітей.

Світова спільнота продовжує підтримувати українських митців. Організація *Allianz Kulturstiftung* (Німеччина) та Європейський культурний фонд заснували фонд *Culture of Solidarity Fund* для втілення програми екстреної допомоги українським митцям – *European Cultural Emergency Program for Ukraine*. У Австрії було створено координаційний центр «Офіс Україна. Притулок для українських митців», реалізований у співпраці з громадянським суспільством, мережею *tranzit.at*, Центром сучасного мистецтва, *Künstlerhaus Büchsenhausen* та іншими ініціативами у співпраці Федеральним міністерством мистецтва, культури, державної служби та спорту Австрії, Федеральним міністерством європейських і міжнародних справ Австрії, Музейним кварталом Відня та проектом *FREIRAUM UKRAINE*. Українським митцям запропонували творчі резиденції інституції з Франції, Ірландії, Норвегії, Нідерландів, Фінляндії, Литви, Грузії, Мексики тощо. На навчання українців запросили Цюрихський університет мистецтв (Швейцарія), *Dutch Art Institute* (Нідерланди), Академія образотворчих мистецтв ім. Яна Матейка в Кракові (Польща), Вільнюська академія мистецтв (Литва) та ін.

Музеї. Охорона культурної спадщини в Україні

15 серпня Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні Бріджит Брінк разом із командою посольства відвідала Національний музей історії України у Другій світовій війні. Гості ознайомилися з експозиціями «Україна – розп'яття», «Ленд-Ліз. Перезавантаження» та мультимедійним проектом «Діти...», які висвітлюють різні аспекти триваючої російсько-української війни. А 28 серпня до музею завітала латвійська делегація на чолі з головою Комітету в закордонних справах Сейму Латвійської Республіки Ріхардсом Колсом та у супроводі Надзвичайного і Повноважного Посла Латвії в Україні Ілгварса Кляви. Відвідувачі були вражені свідченнями нинішньої війни, зібраними музеєм.

9–15 серпня у Музеї історії України (філія Львівського історичного музею) діяла фотовиставка «Кольори білоруської революції» від *Free Belarus Center*. Відвідувачі мали змогу дізнатися більше про марші свободи в Білорусі у 2020 році й ознайомитися історіями тих політв'язнів, чії долі тісно пов'язані з Україною.

Національний музей історії України отримав понад 10 тонн гуманітарної допомоги від міжнародної організації з охорони культурної спадщини *Blue Shield* (Данія). Вона включає обладнання для належного зберігання та транспортування музейних предметів, а також інструменти та матеріали для реставраційних робіт, пакувальні матеріали. Усім цим музейники поділилися зі своїми колегами з Національного заповідника «Софія Київська», Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», Національного музею українського народного декоративного мистецтва, а також передали частину матеріалів до музеїв північно-східних областей України, які в лютому – квітні 2022 року перебували під російською окупацією.

Своєю чергою головний реставратор Варшави Мілаш Красоцький та низка агентств, що захищають історичну спадщину Польщі, надали гуманітарну допомогу музеям та іншим закладам культури міста Харкова та області. До неї увійшло найнеобхідніше для діяльності музеїв та збереження музейних колекцій.

Фонд Ебергарда Шьока (Німеччина) надав 15 тисяч євро на програму Бюро спадщини у Львові з оновлення історичних вікон і брам.

За кордоном

О. Зеленська онлайн долучилася до урочистого відкриття україномовного аудіогуда в бароковому Палаці Шенбрунн (Австрія), яке відбулося 26 серпня. Також у серпні в рамках ініціативи першої леді України з впровадження україномовних аудіогідів у визначних місцях та провідних музеях світу екскурсії українською з'явилися у Единбурзькому замку в Шотландії (Велика Британія) та Національному музеї Чехії.

Україна взяла участь у 26-й Генеральній конференції Міжнародної ради музеїв (*ICOM*), яка проходила 20–28 серпня у Празі. Українська делегація долучилася до кількох подій форуму: *ICOM Red Lists Session*, панельної дискусії «*Purpose: Museums and Civil Society*», круглого столу «*Museums on the frontline, homefronts, conflict zones and areas of peace*» в рамках зустрічі музеїв *SE Europe*. Спеціальним заходом конференції стала тематична панель «Охорона української культурної спадщини», на якій представники України підкреслили, що основною причиною нинішньої загроженості української культурної спадщини є повномасштабне вторгнення росії в нашу країну. Міжнародну фахову аудиторію ознайомили зі статистикою руйнувань культурної спадщини внаслідок повномасштабної війни рф; висловили вимогу *ICOM України* про призупинення членства національного комітету *ICOM росії* в Міжнародній раді музеїв, а також закликали членів *ICOM* тимчасово не співпрацювати з російськими музеями; подякували міжнародним партнерам за допомогу українським інституціям. Крім того, під час панелі було офіційно оголошено про створення Червоного списку загроженої культурної спадщини України.

2 серпня Асамблея Міжнародної асоціації «Європейський шлях кераміки» офіційно погодила приєднання Національного музею народного мистецтва Гуцу-

льщини та Покуття ім. Й. Кобринського до свого складу. Тож музей став новим партнером культурного маршруту Ради Європи «Європейський шлях кераміки», завдяки чому традиції і спадщина косівської мальованої кераміки стали частиною загальноєвропейського культурного надбання. Маршрут об'єднує Німеччину, Іспанію, Францію, Італію, Нідерланди, Португалію, Велику Британію, Туреччину, а відтепер і Україну.

Керівник Національного музею історії України Ф. Андрощук узяв участь в ХІХ Конгресі з вивчення вікінгів, який проходив 23–29 липня у Ліверпулі (Велика Британія). Під час заходу відбулося кілька подій, які мали привернути увагу до загроз українській спадщині через війну з росією. Також оргкомітет Конгресу передав Національному музею історії України десять відсотків коштів, отриманих завдяки роботі свого букністичного кіоска.

Фонд принца Клауса (Нідерланди) висловив солідарність з Україною та готовність надати експертну консультацію і першу допомогу українській культурній спадщині, що була пошкоджена чи опинилася під загрозою, в рамках своєї Програми реагування на надзвичайні ситуації в культурі.

Креативні індустрії За кордоном

Робота української кліпмейкерки Таню Муїньо на пісню «As It Was» Гаррі Стайлса отримала дві нагороди премії *MTV Video Music Awards 20202* (США) – «Найкраще попвідео» та «Найкраща операторська робота» – М. Кузьменко. А компанія з Дніпра *Cameo FX* здобула першість у номінації «Найкращі візуальні ефекти» за роботу над хітом «Industry Baby» від *Lil Nas X* та *Jack Harlow*. Церемонія нагородження відбулася 29 серпня в Ньюарку, штат Нью-Джерсі.

6 та 7 серпня в берлінському культурному центрі *Lobe Block* відбувся благодійний фестиваль українських та німецьких брендів – *Visionary*. Ініціаторами заходу виступила команда харківського бренду *Low Blow*, українська дизайнерка А. Остапенко та діджей і дизайнер Д. Поляков. На фестивалі було представлено понад 20 українських та німецьких брендів. Зокрема відвідувачі мали змогу оцінити українські марки *keep*, *Yamaso*, *Low Blow*, *ХОМЕНКО*, *Anumo* тощо. 30% зароблених коштів за вхідні квитки команда *Visionary* перерахує до волонтерської ініціативи з відновлення постраждалих під час російської окупації регіонів *Repair Together*.

Література В Україні

4 серпня в Національному музеї літератури України відбулася презентація антології воєнної лірики «Весна озброєна». Серед її авторів є і закордонні поети: Божена Боба-Дига, Марек Вавжинський, Гаррі Дуда, Міхал Заблоцький (Польща), Анжела Димчева, Ваня Ангелова (Болгарія) та Іварс Штейнбергс (Латвія).

До державного свята Польщі – Дня Солідарності та Свободи, що відзначається 31 серпня, у львівському осередку Національної спілки письменників України організовано літературний вечір українсько-польської солідарності.

Манга «Привид Києва» японського автора-аматора Мацуді Джюко вийшла українською мовою у видавництві «Ранок». Твір розповідає про пілота-аса, який

за перші 30 годин російського вторгнення в Україну збив шість літаків над Києвом.

За кордоном

С. Жадан став лауреатом Літературної премії імені Єжи Гедройця. Нагороду присуджують за найкращу прозову книжку, опубліковану у попередньому році білоруською мовою у жанрах «художня проза» та «есеїстика». Засновники премії – Посольство Республіки Польща в Республіці Білорусь, Польський інститут у Мінську, Білоруський ПЕН-центр і Спілка білоруських письменників.

Європейська Рада письменників (*EWC*) започаткувала проєкт *#FreeAllWords* для підтримки українських та білоруських авторів, які продовжують творчість в умовах російської військової агресії на території України та жорстокого утиску свободи слова та самовираження з боку білоруської держави. Головна мета *#FreeAllWords* – дати учасникам проєкту платформу, за допомогою якої вони зможуть розповісти європейській аудиторії про події у своїх країнах, мати можливість бути почутими в суспільствах, які не знають, що таке війна, репресії та диктатура.

До проєкту «Книжки без кордонів», який реалізується під патронатом першої леді О. Зеленської спільно з МКІП, МЗС та Українським інститутом книги, приєдналася низка країн. Зокрема у Великій Британії вийшло друком 16 тис. книг для українських дітей-біженців, Нідерландах – 10 тис., Італії – 5 тис., Казахстані – 3,8 тис., Угорщині – 4 тис. До ініціативи долучилося також Японське бюро дитячої літератури за схемою «друк на замовлення». Загалом завдяки проєкту вже надруковано 160 тисяч примірників дитячих видань, які доступні у 20-ти країнах. Це Чехія, Естонія, Словенія, Туреччина, Молдова, Фінляндія та ін.

У межах Сезону культури Велика Британія / Україна, який спільно реалізують Британська Рада і Український інститут, відбулося одразу дві літературні події. 18–22 липня у Британському центрі художнього перекладу під час Літньої онлайн-школи було організовано перший український воркшоп під керівництвом перекладачки Олени Дженнінгс та українського письменника А. Чеха. Його учасники переклали уривок книги українського автора та взяли участь у загальному обговоренні форуму. А з 4 липня по 15 серпня Український інститут у Лондоні в партнерстві з Українським ПЕН та Українським інститутом провели онлайн-резиденцію для письменників на ранніх етапах кар'єри з України та Великої Британії – «Українська лабораторія». Шість письменників-учасників воркшопу разом із кураторкою слов'янських та східноєвропейських колекцій Кеті Мак-Елвані дослідили українські зібрання Британської бібліотеки та поділилися своїми враженнями.

1 серпня в Баку відбувся Другий «Український благодійний літературний вечір», присвячений 75-річчю від народження двох видатних українських перекладачів азербайджанської літератури – М. Мірошніченка та В. Марченка. Захід поєднав культурну дипломатію та збір коштів для допомоги українцям.

У Кракові в рамках спільного проєкту Спілки письменників Польщі та Національної спілки письменників України «Польща – Україна: спільнота письменників» відбулися літературні зустрічі з українською поетесою І. Доленник (4 сер-

пня) та зі сценаристкою, журналісткою, резиденткою польського Інституту літератури І. Феофановою (11 серпня).

Переклади українських авторів та книги про нашу країну побачили світ у різних країнах. Зокрема у Норвегії вийшла друком антологія української народної поезії норвезькою «Краплини, що живлять дерево життя. Розмови з українськими текстами» (вид-во «Aschehoug», переклад Ерлінга Кіттельсена і Н. Назарова). До збірки увійшли 30 віршів різного часу і різного жанру – від легенди про Олега та змія, «Плачу Ярославни» до казки «Телесик». У Швеції опубліковано антологію «Поезія. Антологія для України», у якій представлено тексти 102 поетів з різних країн. Частину коштів від продажу книги видавництво «Bokförlaget Korpen» передасть на благодійну акцію українського поета С. Жадана. У Франції побачили світ одразу три книги: двомовна антологія української поезії «Україна. 24 поети для однієї країни» (вид-во «Editions Bruno Doucey», перекладачка і упорядниці Е. Євтушенко, подано твори О. Забужко, Ю. Андруховича, Н. Білоцерківець, С. Жадана, Л. Якимчук тощо); п'єса «Погані дороги» Н. Ворожбит (вид-во «l'Espace d'un instant», перекладачка І. Дмитришин); «Нарис історії українського народу» М. Грушевського у 2 томах в оновленому перекладі за редакцією Д. Чистяка (вид-во «Christophe Chomant Editeur»). 28 липня у Ризі, в Академічній бібліотеці Латвійського університету, пройшла презентація книги про українську історію від давніх часів до сучасності, включаючи відсіч російській агресії, – «Ukrainas vesture» (вид-во «Jumava»). На заході, зокрема, був присутній президент Латвії 2015–2019 років Раймондс Вейоніс. У Польщі з'явилася друком книжка-білінгва «Залізо / Żelazo» Ю. Мусаковської з перекладами Анети Камінської. Книжка видана в першій серії Бібліотеки української поезії «W obliczu wojny». А 12 серпня у Кракові, в кав'ярні-книгарні *NIS*, відбулася презентація поетичної антології «Поезія без укриття» (упорядник Н. Гармазій), яка є художньою фіксацією вражень першого місяця повномасштабної війни. Також 12 серпня в Клубі української мови при Посольстві України в Японії відбулася презентація видання «Щоденник війни в Україні» видавництва «Саюшя». Це книга-щоденник японською мовою, що містить спогади 24 людей, які розповідають про жахіття війни в результаті російського вторгнення в Україну. Частину прибутку з продажу книги буде передано на гуманітарну допомогу в Україні. Проект реалізовано завдяки команді *Stand with Ukraine Japan*.

Бібліотеки

За кордоном

Бібліотека Конгресу США включила сайт українського медіа про культуру читання і мистецтво книговидавництва України та світу «Читомо» до своїх вебархівів.

Слов'янська бібліотека у Празі (Чехія) виклала у вільний доступ колекцію художніх творів української еміграції, яка нараховує 484 роботи 53-х митців. Колекція містить роботи художників, які в міжвоєнний період жили й творили в еміграції на території Чехословаччини. Серед них, зокрема, викладачі й студенти Української студії пластичних мистецтв В. Касіян, В. Січинський, Ю. Вовк, Г. Мазепа, К. Антонович та інші. Переглянути роботи можна на чеському інтернет-порталі *eSbirky*.

Наприкінці своєї місії Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці Є. Перебийніс разом із дружиною Ольгою передали Міській бібліотеці у Празі українські книжки зі своєї приватної бібліотеки. Це художня література, видання з історії України, культурології, мистецтвознавства, підручники з української мови як іноземної тощо. Книги поповнять Українську книжкову полицю в бібліотеці, яку подружжя Перебийніс активно підтримує з 2018 року.

Релігія В Україні

3–8 серпня Україну відвідали генеральний секретар Всесвітньої ради церков (ВРЦ) отець Іоан Саука, його заступник Одайр Педрозо Матеус та офіцер з комунікацій Іварс Купчіс, аби засвідчити солідарність світового співтовариства з народом України. Під час візиту 6 серпня у Києві з представниками ВРЦ зустрівся міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. Сторони обговорили можливості сприяння ВРЦ православному діалогу України та поширенню у світі правдивої інформації про злочини російських окупантів. Український міністр подякував гостям за підтримку нашої країни та закликав виключити чи принаймні призупинити членство російської православної церкви у ВРЦ до кінця війни. Під час перебування в нашій країні делегація також зустрілася з головою Державної служби України у справах національностей та свободи совісті О. Богдан, заступником керівника ОП України О. Дніпровим, членами Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій, очільниками християнських церков України.

5 серпня Предстоятель Православної церкви України митрополит Епіфаній провів зустріч у своїй резиденції з Надзвичайним і Повноважним Послом Великої Британії в Україні Меліндою Сіммонс. Йшлося про триваючий повномасштабний російський напад на нашу державу, кричуще порушення на тимчасово окупованих територіях прав віруючих усіх релігій і конфесій, окрім московського патріархату, міжконфесійну ситуацію й державно-церковні взаємовідносини в Україні.

Того ж дня митрополит Епіфаній спільно з Надзвичайним і Повноважним Послом Федеративної Республіки Німеччина в Україні Анкою Фельдгузен передав допомогу вимушеним переселенцям, які через російське вторгнення були змушені покинути домівки. Захід відбувся в рамках кризового гуманітарного реагування за підтримки давніх партнерів: центру Синодального управління соціального служіння ПЦУ «Елеос-Україна» та *Johanniter International Assistance*.

18 серпня Глава Української греко-католицької церкви Блаженніший Святослав зустрівся з чеською делегацією, яку очолював заступник міністра закордонних справ Чехії Ярослав Курфюрст. Учасники зустрічі обговорили виклики держави і церкви в умовах війни.

За кордоном

У музеї-помешканні патріарха Йосифа Сліпого, що в домі релігійного товариства «Свята Софія» для українців-католиків у Римі (Ватикан), з'явився новий експонат – портрет патріарха УГКЦ, написаний львівським іконописцем С. Владикою. Портрет урочисто представили 27 серпня з нагоди 30-річчя перенесення

тлінних останків патріарха Йосифа Сліпого з Рима до Львова. Робота належить до серії портретів «Великі українці».

Благодійність

За кордоном

2 серпня в Токіо відбулася презентація нового благодійного проекту для допомоги Україні у партнерстві з громадською організацією *Sports of Heart*, яка опікується людьми з інвалідністю. Організація випустила альбом поштових листівок «Квіти миру», який складається з репродукцій української майстрині петриківського розпису Г. Назаренко і японського художника Тецутаро Каматані. Прибуток від продажу листівок спрямують на гуманітарну допомогу Україні. У заході взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол України в Японії С. Корсунський та міністр закордонних справ Японії Йошімаса Хаяші.

15–23 серпня благодійна організація *Second Front Ukraine Foundation* з Торонто (Канада) провела Міжнародний благодійний онлайн-аукціон. На ньому виставили 31 лот від відомих українців: унікальний вініл та худі від гурту *ONUKA*, боксерські рукавички В. Кличка, босоніжки від Т. Кароль, борцівське трико Ж. Беленюка тощо. Зібрані кошти будуть передані на потреби 93-ї бригади «Холодний Яр».

Побратимство

За кордоном

Харків і Турку стали містами-побратимами. Угоду про встановлення побратимських відносин 25 серпня підписали харківський міський голова І. Терехов та бургомістр міста Турку Мінна Арве у рамках спеціальної сесії Європейського форуму, присвяченої Україні. Серед основних напрямів співробітництва – повоєнне відновлення та реконструкція міста Харкова, стимулювання розвитку підприємництва, обмін досвідом у сфері місцевого самоврядування, сприяння програмам обміну тощо. Варто зазначити, що саме в Турку розташована штаб-квартира Організації української діаспори «Українці Фінляндії».

21 серпня у Лейпцигу (Німеччина) відбулося святкування Дня міст-побратимів – Києва і Лейпцига. Українська громада міста за сприяння мерії організувала заходи для дітей і дорослих. Відвідувачі могли дізнатися більше про найстаріше місто-партнер Лейпцига, Київ, і нашу державу загалом. На святі також виступив гурт «Шпилясті кобзарі», проведено майстер-клас з виготовлення українських віночків, ярмарок сувенірів.

Просвітництво

В Україні

29 липня відбулася зустріч заступниці Міністра культури та інформаційної політики України А. Бондар з директором *Google Україна* по взаємодії з державними органами влади О. Якимчуком щодо приєднання нашої країни до оновленої платформи *Google Arts & Culture* (США). Сторони домовилися про створення українського розділу, що міститиме матеріали про українські традиції, архітектуру, кухню, високе мистецтво та природні об'єкти.

Національні спільноти В Україні

22 серпня Інформаційно-виставковий центр Музею Майдану провів інформаційний захід «Етноспільноти України: спільний опір агресору сьогодні, разом в Україні завтра». На ньому йшлося про те, як етноспільноти здійснюють міжнародну адвокацію на захист України, про їхню спільну боротьбу на фронті та організацію гуманітарної допомоги. Гасло «Ми різні, але ми єдині» стало символом згуртованості та запорукою перемоги України. Подію організувала Державна служба України з етнополітики та свободи совісті спільно з Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції Гідності за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України та Офісу Ради Європи в Україні.

Культура і мистецтво для людей, постраждалих від війни В Україні

29 липня за фінансової підтримки Європейсько Союзу в рамках реалізації проєкту #ZMINA_2_0 Фонду ІЗОЛЯЦІЯ у Кмитівському музеї образотворчого мистецтва ім. Й. Буханчука на Житомирщині стартував культурний проєкт «Підвал», спрямований на психологічну підтримку переселенців. Він покликаний створити культурний простір для громади, яка поповнюється переселенцями з регіонів, де йдуть активні бойові дії.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко
завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 2,1. Б/т. Зам. 50. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12